

PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

AUDITO ATASKAITA DĖL PASVALIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2011 METŲ BIUDŽETO VYKDYMO IR BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO

2012 m. birželio 13 d. Nr. A-7

Pasvalys

Auditas atliktas, vykdant
Savivaldybės kontrolieriaus
2012 m. sausio 26 d. pavedimą Nr. PA - 1

Auditą atliko:
Savivaldybės kontrolierė Rima Juodokienė (grupės vadovė)
vyriausioji specialistė Ilma Paliukėnaitė

Su audito ataskaita galima susipažinti
Pasvalio rajono savivaldybės interneto puslapyje
adresu www.pasvalys.lt

TURINYS

SANTRAUKA		3
IŽANGA		3
AUDITO APIMTYS IR METODAI		4
AUDITO REZULTATAI		6
I.	BIUDŽETO PLANAVIMAS, TVIRTINIMAS IR TIKSLINIMAS	6
II.	METINIO BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO TVIRTINIMAS	7
III.	SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO PAJAMOS	8
	1. Pajamų plano tikslinimas ir vykdymas	8
	2. Gautos pajamos	11
	2.1. Vietinių rinkliavų administravimas.....	12
	2.2. Žemės nuomos mokesčio administravimas.....	20
IV.	SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IŠLAIDOS	25
	1. Asignavimų planas	25
	2. Asignavimų panaudojimas	26
	2.1 Išlaidos darbo užmokesčiui	30
	2.1. Administracijos direktoriaus rezervas	35
V.	SAVIVALDYBĖS SKOLOS IR SKOLINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI	38
VI.	FINANSINIŲ AUDITŲ REZULTATAI	43
VII.	IŽDO APSKAITA IR VIDAUS KONTROLĖS VERTINIMAS	46
VIII.	IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS	47
	REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS	53

SANTRAUKA

Pasvalio rajono savivaldybės tarybos patvirtintas (su patikslinimais) 2011 metų Savivaldybės biudžetas:

- 79.197,9 tūkst. Lt pajamų (įskaitant 2010 m. lėšų likučius ir paskolas);
- 79.197,9 tūkst. Lt išlaidų, iš jų: paprastosioms išlaidoms – 72.036,3 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui – 33.730,5 tūkst. Lt; turtui įsigyti – 7.161,6 tūkst. Lt; kitoms savivaldybės perduodamos mokinio krepšelio lėšos – 45,8 tūkst. Lt.

Faktiškai 2011 metais į Savivaldybės biudžetą gauta 77.282,9 tūkst. Lt pajamų ir padaryta 76.333,4 tūkst. Lt išlaidų. Savivaldybės biudžeto pajamų užduotis įvykdyta 97,6 proc., išlaidų – 96,4 proc.

Audito metu buvo nustatyti ir dokumentuoti pastebėjimai, kurie pateikiami šioje ataskaitoje.

IŽANGA

Vykdydama Vietos savivaldos įstatymo¹ reikalavimą prižiūrėti, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai bei teikti Savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, Savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba atliko Savivaldybės 2011 metų biudžeto vykdymo ir Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio auditą, kitus finansinius ir veiklos auditus pas asignavimų valdytojus² pagal metinį Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos veikos planą³.

Audito tikslas – įvertinti aukščiausio lygio finansų valdymo vidaus kontrolę, 2011 metų Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto sudarymą, administravimą ir vykdymą ir pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2011 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

Auditas atliktas Pasvalio rajono savivaldybės kontrolieriaus 2012 m. sausio 26 d. pavedimu Nr. PA – 1. Auditą atliko Savivaldybės kontrolierė Rima Juodokienė ir vyriausioji specialistė Ilma Paliukėnaitė. Audito grupės vadovė – Rima Juodokienė.

Audituotas subjektas – Pasvalio rajono savivaldybės biudžetas, kurį administruoja Pasvalio rajono savivaldybės administracija (juridinio asmens kodas 188753654). Adresas – Vytauto Didžiojo aikštė 1, Pasvalys.

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos 1994 m. liepos 7 d. įstatymo Nr. I-533 (Žin., 2004, Nr. 55-1049; 2008, Nr. 113-4290; 2009, Nr. 77-3165) 27 straipsnio 1 dalis.

² 2011 metais audituoti asignavimų valdytojai: Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems, Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“, Pasvalio krašto muziejus, Pasvalio kultūros centras.

³ Pasvalio rajono savivaldybės kontrolieriaus 2010 m. lapkričio 16 d. įsakymas Nr. KV-4.

Audituojamas laikotarpis – 2011 metai.

Audituojamu laikotarpiu Savivaldybės administracijos direktoriumi dirbo Rimantas Užuotas, Finansų skyriaus vedėja – Dalė Petrėnienė.

Savivaldybės 2011 metų metinį biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį parengė Savivaldybės administracijos Finansų skyrius.

Ataskaitoje pateikti tik audituotose srityse nustatyti faktai, o nuomonė apie 2011 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį bus pateikta Pasvalio rajono savivaldybės tarybai atskiroje išvadoje.

AUDITO APIMTYS IR METODAI

Auditas buvo suplanuotas ir atliktas atsižvelgiant į Valstybinio audito reikalavimus⁴. Auditui atlikti ir išvadai parengti Savivaldybės administracija raštu⁵ Kontrolės ir audito tarnybai pateikė biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį už 2011 metus:

- Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitą (forma Nr. 1-sav.);
- Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitą (forma Nr. 2-sav.);
- Aiškinamąjį raštą.

Savivaldybė 2011 metais vykdė septynias biudžeto programas. Savivaldybės biudžeto asignavimus valdė keturiasdešimt trys asignavimų valdytojai.

Savivaldybės 2011 metų biudžeto pajamų planas buvo 79.197,9 tūkst. Lt, faktiškai gauta 77.282,9 tūkst. Lt. Išlaidos iš savivaldybės 2011 metų biudžeto sudarė 76.333,4 tūkst. Lt.

Savivaldybė 2011 metais gavo 3.527,4 tūkst. Lt paskolų, grąžino 4.624,6 tūkst. Lt, sumokėjo 241,9 tūkst. Lt palūkanų, negrąžintų paskolų likutis 2011 m. gruodžio 31 d. – 9.851,2 tūkst. Lt.

Šio audito metu taikytas kiekybinio reikšmingumo lygis yra 1 proc. visų kasinių išlaidų. Vertinant Savivaldybės funkcijoms skirtų biudžeto lėšų apskaitą ir naudojimą, tai sudaro 317,9 tūkst. Lt. Tai didžiausia priimtinių klaidų suma, naudojama vertinant, ar nustatytos pavienės klaidos arba jų visuma rodo, kad biudžeto vykdymo ataskaitos visais reikšmingais atžvilgiais yra teisingos.

Be to, vertintas kokybinis kiekvienos nustatytos klaidos reikšmingumas.

⁴ Valstybės kontrolieriaus 2002 m. vasario 21 d. įsakymas Nr. V-26 „Valstybinio audito reikalavimai“ (su vėlesniais pakeitimais).

⁵ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos 2012 m. kovo 6 d. raštas Nr. ARB-490 „Dėl ataskaitų pateikimo“.

Siekiant gauti audito tikslams reikalingų įrodymų, atlikta išsami rizikos analizė, vidaus kontrolės sistemos vertinimas, nustatytos svarbiausios audito sritys, kuriose atliktos ūkinių operacijų ir buhalterinių sąskaitų likučių audito savarankiškos procedūros bei nuoseklios peržiūros testai.

Savarankiškas procedūras atlikome šiose audito srityse:

- Savivaldybės pajamų audito srityje;
- Savivaldybės funkcijoms skirtų asignavimų darbo užmokesčiui ir socialinio draudimo įmokoms audito srityje;
- Savivaldybės biudžeto lėšų skyrimo kitiems subjektams ir atsiskaitymo už panaudotas lėšas audito srityje;
- Savivaldybės vardu paimtų paskolų naudojimo ir apskaitos audito srityje;

Savarankiškomis audito procedūroms atlikti buvo atrinkti audito pavyzdžiai, kurie, mūsų nuomone, geriausiai reprezentavo audito visumą. Audito įrodymai gauti taikant skaičiavimo, patikrinimo, paklausimo ir analitinės audito procedūras.

Auditas atliktas siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad biudžeto įvykdymo ataskaitose ir kitose ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o savivaldybės lėšos ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų vidaus kontrolės apribojimų ir to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Audito metu surinkta pakankamai įrodymų nepriklausomai finansinio (teisėtumo) audito nuomonei pareikšti.

Atliekant auditą buvo naudotasi Valstybinės mokesčių inspekcijos, asignavimų valdytojų Savivaldybės administracijos Finansų skyriui pateiktomis ataskaitomis bei kitais Savivaldybės administracijos tvarkomais duomenimis.

Valstybinės mokesčių inspekcija nepateikė duomenų apie Pasvalio rajono savivaldybės mokestinę nepriemoką 2012 m. sausio 1 d.

AUDITO REZULTATAI

Vietos savivaldos įstatymu⁶ *Savivaldybės administracijos direktorius* savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja savivaldybės biudžetą.

I. BIUDŽETO RENGIMAS, TVIRTINIMAS IR TIKSLINIMAS

Biudžeto sandaros įstatyme⁷ numatyta, kad savivaldybių biudžetas patvirtinamas per du mėnesius nuo valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo. Pasvalio rajono savivaldybės 2011 metų biudžetas patvirtintas 2011 m vasario 9 d., t.y. per du mėnesius nuo Lietuvos Respublikos 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo patvirtinimo⁸.

Biudžeto sandaros įstatyme⁹ numatyta, kad savivaldybės biudžetas tvirtinamas tarybos sprendimu, kuriame nurodoma bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal pajamų rūšis; bendra asignavimų suma ir jų paskirstymas biudžetinėms įstaigoms ir Savivaldybės administracijos padaliniais programoms vykdyti. Asignavimai skirti išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui ir turtui įsigyti. Pasvalio rajono savivaldybės 2011 metų biudžetas patvirtintas pagal Įstatyme nurodytus rodiklius.

Spalio mėnesį Tarybos sprendimu¹⁰ patikslinta aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos (toliau – AARS programa) sąmata, kurioje padidintos pajamos nuo 119,0 tūkst. Lt iki 168,0 tūkst. Lt ir išlaidos nuo 167,4 tūkst. Lt iki 173,7 tūkst. Lt, tačiau 2011 metų Savivaldybės biudžeto pajamos bei asignavimai Tarybos sprendimu nebuvo patikslinti. Lapkričio mėnesio Tarybos sprendimu¹¹ 2011 metų Savivaldybės biudžeto pajamos AARS programai padidintos iki 125 tūks. Lt, nors į savivaldybės išdą pajamų iki 2011 m. lapkričio 30 d. gauta 169 tūkst. Lt.

⁶ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos 1994 m. liepos 7 d. įstatymas Nr. I-533 (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2008, Nr. 113-4290; 2009, Nr. 159-7206), 29 straipsnio 8 dalies 5 punktas.

⁷ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros 1990 m. liepos 30 d. įstatymas Nr. I-430 (Žin., 1990, Nr. 24-596; 2004 Nr. 4-7; 2008, Nr. 137-5375), 26 straipsnio 5 dalis;

⁸ Lietuvos Respublikos 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo 2010 m. gruodžio 9 d. įstatymas Nr. XI-1210 (Žin., 2010, Nr. 151-7712);

⁹ 26 straipsnio 4 dalis.

¹⁰ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 26 d. sprendimu Nr. T1-133 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 9 d. sprendimo Nr. T1-20 „Dėl savivaldybės aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos 2011 metų sąmatos patvirtinimo“ pakeitimo“;

¹¹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. lapkričio 30 d. sprendimu Nr. T1-150 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 9 d. sprendimo Nr. T1-16 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės 2011 metų biudžetopatvirtinimo“ pakeitimo“;

1 pastebėjimas. Tikslinant aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programų sąmatą, atitinkamai nebuvo tikslinamos Savivaldybės biudžeto pajamos ir asignavimai šiai programai. Tikslinant Savivaldybės biudžetą neįvertinamas faktinis įvykdymas.

Savivaldybės taryba patvirtino¹² Pasvalio rajono savivaldybės 2010-2012-ųjų metų strateginį veiklos planą, kuriame numatė septynias programas. Patvirtinus atitinkamų metų Savivaldybės biudžetą, strateginį ir metinį veiklos planus¹³, pradedama nuolatinė veiklos planų įgyvendinimo rezultatų stebėseną¹⁴.

Atliktas auditas rodo, kad strateginis planavimas, rezultatų vertinimo sistema, o ypač – stebėseną, turi būti stiprinami, kaip ir vadovybės požiūris į vidaus kontrolę šioje srityje. 2010 metais buvo įsigyta 60,4 tūkst. Lt vertės strateginio planavimo informacinė sistema, tačiau ji nenaudojama, nors administracijos direktorius nurodo, kad visos savivaldybės naudojamos informacinės sistemos pilnai įsisavintos ir funkcionuoja¹⁵.

2 pastebėjimas. 2011 metais nebuvo patvirtintas metinis veiklos planas, nebuvo vykdoma strateginio veiklos plano stebėseną, strateginio veiklos plano įgyvendinimo priežiūra, nebuvo parengta suvestinė informacija apie programų vykdymą ir nebuvo pateikta Strateginio planavimo grupei ir Komisijai svarstymui bei išvadų priėmimui.

Patvirtintos programos¹²:

01. Savivaldybės funkcijų įgyvendinimo ir valdymo programa
02. Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos politikos įgyvendinimo programa
03. Ugdymo proceso ir kokybiškos ugdymosi aplinkos užtikrinimo programa
04. Kultūros, sporto, bendruomeninės ir jaunimo veiklos plėtros programa
05. Infrastruktūros objektų priežiūros ir plėtros programa
06. Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programa
07. Investicijų programa

¹² Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. birželio 23 d. sprendimas Nr. T1-148 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės 2010-2012-ųjų metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“.

¹³ Metinis veiklos planas– tam tikrų vienetų biudžetinių metų veiklos planavimo dokumentas, įgyvendinantis strateginį veiklos planą arba jo dalį.

¹⁴ Strateginio planavimo metodikos 58 punktas. Stebėsenos tikslas – nuolatos stebėti strateginių veiklos planų įgyvendinimo rezultatus ir laiku priimti sprendimus siekiant pagerinti institucijų veiklą ir rezultatus.

¹⁵ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos 2012 m. kovo 8 d. raštas Nr. ARB-504 „Dėl duomenų pateikimo“.

II. BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO TVIRTINIMAS

Biudžeto sandaros įstatyme¹⁶ nustatyta, kad ataskaitų rinkinius rengia savivaldybių administracijos, remdamosi savivaldybių biudžetų apskaitos duomenimis – į savivaldybių biudžetus gautų pajamų ir savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų panaudotų asignavimų bei asignavimų valdytojų pateiktais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais, ataskaitų rinkinį tvirtina savivaldybės taryba pagal rodiklius, nurodytus šio įstatymo 26 straipsnio 4 dalyje. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Finansų skyrius raštu¹⁷ pateikė sprendimo projektą, dėl biudžeto vykdymo ataskaitos rinkinio tvirtinimo.

3 pastebėjimas. Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys pateiktas tvirtinti pagal Biudžeto sandaros įstatyme nustatytus rodiklius – nurodyta bendra pajamų suma ir jų paskirstymas pagal pajamų rūšis; bendra asignavimų suma ir jų paskirstymas biudžetinėms įstaigoms ir Savivaldybės administracijos padaliniais programoms vykdyti. Asignavimai skirti išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui ir turtui įsigyti.

Vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo¹⁸ 33 straipsnio nuostatomis, ataskaitų rinkiniai skelbiami interneto svetainėje ne vėliau kaip per 10 dienų nuo ataskaitų pateikimo Finansų ministerijai dienos.

4 pastebėjimas. Savivaldybės administracija interneto svetainėje laiku nepaskelbė tarpinių ir metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių už 2010 ir 2011 metus. Ataskaitos interneto svetainėje paskelbtos 2012 m. birželio 6 d.

III. SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO PAJAMOS

1. PAJAMŲ PLANO TIKSLINIMAS IR VYKDYMAS

Savivaldybės taryba, vadovaudamasi Vietos savivaldos¹⁹ ir Biudžeto sandaros²⁰ įstatymais, patvirtino²¹ Pasvalio rajono savivaldybės 2011 metų biudžetą – 71.498,2 tūkst. Lt pajamų, įstaigų gautų pajamų už teikiamas paslaugas likutį 231,3 tūks. Lt, metų pradžios biudžeto likutį 1.849,4 tūks. Lt, savivaldybės biudžeto deficitą (paskolos) 3.810,0 tūks. Lt. Savivaldybės tarybos sprendimais 2011 metų Savivaldybės biudžetas buvo tikslintas keturis kartus²² ir padidintas 1.809,0 tūkst. Lt. Patikslintas 2011 metų Savivaldybės biudžeto pajamų

¹⁶ 35 straipsnio 3 dalis; 36 straipsnio 3 dalis.

¹⁷ 2012 m. birželio 6 d. raštas Nr. ARB-1354 „Dėl ataskaitų pateikimo“.

¹⁸ Lietuvos Respublikos 2007 m. birželio 26 d. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas Nr. X-1212 (Žin., 2007, Nr. 77-3046);

¹⁹ 16 straipsnio 2 dalies 15 punktas.

²⁰ 26 straipsnio 4 dalis.

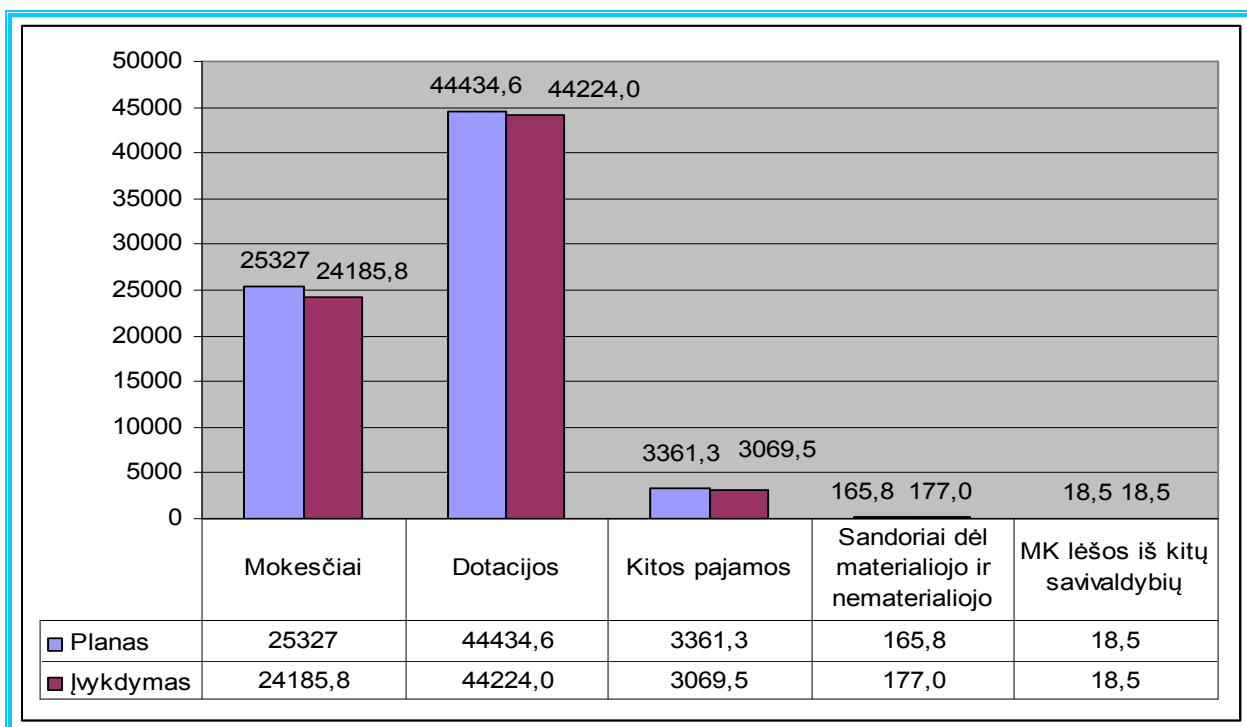
²¹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 9 d. sprendimas Nr. T1-16.

²² Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. birželio 29 d. sprendimas Nr. T1-58; 2011 m. rugsėjo 28 d. T1-

planas sudarė 73.307,2 tūkst. Lt.

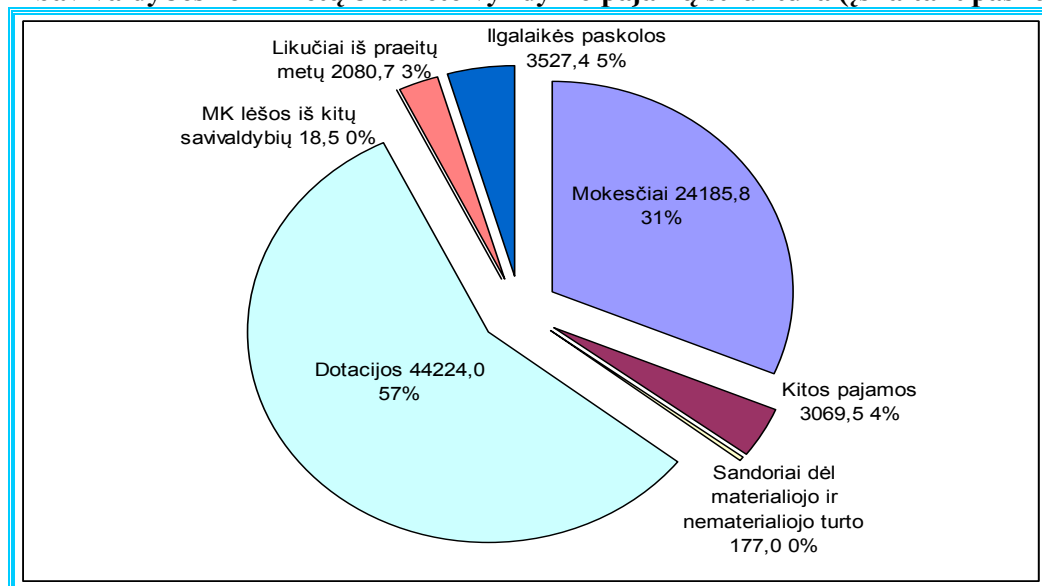
Į savivaldybės biudžetą 2011 metais gauta 71.674,8 tūkst. Lt pajamų, arba 1.632,4 tūkst. Lt pajamų mažiau negu planuota, biudžeto pajamų planas įvykdytas 97,8 procento.

Savivaldybės 2011 metų biudžeto pajamų plano įvykdymas (neįskaitant paskolų gavimo)

Biudžeto sandaros įstatymas²³ numato, kad tvirtinamas savivaldybės biudžeto deficitas negali viršyti tais metais planuojamų išlaidų iš skolinčių lėšų investicijoms projektams finansuoti dydžio. 2011 metais planuota 3.810,0 tūkst. Lt paskolų investiciniams projektams, paimta – 3.527,4 tūkst. Lt (detaliau apie paskolas žiūrėti ataskaitos V dalyje „Savivaldybės skolos ir skoliniai įsipareigojimai“).

Savivaldybės 2011 metų biudžeto vykdymo pajamų struktūra (įskaitant paskolas)

Savivaldybės 2011 metų biudžeto pajamos (neįskaitant praėjusių metų likučių bei gautų paskolų), palyginus su Savivaldybės 2010 metų pajamomis (neįskaitant praėjusių metų likučių) sumažėjo nežymiai, t.y. 23,6 tūkst. Lt arba 0,03 proc.

Savivaldybės 2011 metų biudžeto pajamų plano palyginimas su 2010 metų biudžeto pajamomis (neįskaitant praėjusių metų likučių ir paskolų)

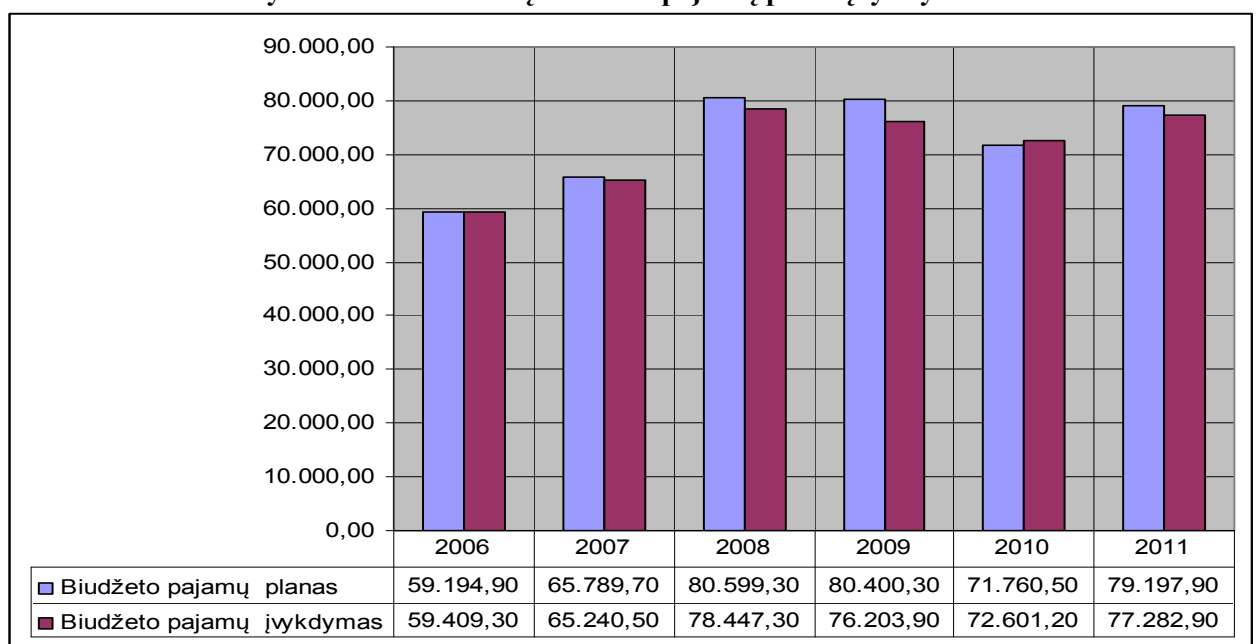
Pajamų rūšys	2010 metai	2011 metai	Pokytis	
			tūkst. Lt (+, -)	Proc.
Mokesčiai	26.465,10	24.185,80	-2.279,30	-8,61
Dotacijos	42.154,70	44.224,00	2.069,30	4,91
Kitos pajamos	2.957,60	3.069,50	111,90	3,78
Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos	53,90	177,00	123,10	228,39
Iš kitų savivaldybių gautos mokinio krepšelio lėšos	19,90	18,50	-1,40	-7,04
Iš viso	72.601,20	71.674,80	23,60	0,03

Savivaldybės biudžeto pajamų plano ir jo įvykdymo apimtys kasmet didėja, išskyrus 2009 ir 2010 metus. Savivaldybės biudžetas per pastaruosius šešerius metus nebuvo vykdomas keturis metus (įvykdymo procentas nuo 94,8 iki 99,2) ir dujus metus buvo įvykdytas (2006 ir 2010 metais).

Savivaldybės biudžeto pajamų planas ir jo įvykdymas 2006-2011 metais

Metai	Biudžeto pajamų		Įvykdymo proc.
	planas	įvykdymas	
2006	59.194,90	59.409,30	100,4
2007	65.789,70	65.240,50	99,2
2008	80.599,30	78.447,30	97,3
2009	80.400,30	76.203,90	94,8
2010	71.760,50	72.601,20	101,2
2011	79.197,90	77.282,90	97,6

Savivaldybės 2006-2011 metų biudžeto pajamų plano įvykdymo dinamika

2. GAUTOS PAJAMOS

2011 metų Savivaldybės biudžeto pajamos – **71. 674,8 tūkst. Lt** gautos iš:

- 24.185,8 tūkst. Lt mokesčiai;
- 44.224,0 tūkst. Lt dotacijos;
- 3.069,5 tūkst. Lt kitos pajamos;
- 177,0 tūkst. Lt sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto;
- 18,5 tūkst. Lt iš kitų savivaldybių gautos moksleivio krepšelio lėšos;

2.080,7 tūkst. Lt metų pradžios lėšų likučiai, skirti išlaidoms dengti;

3.527,4 tūkst. Lt paskolos.

Pajamos iš mokesčių

Pajamų iš mokesčių planas įvykdytas 95,5 procentais, planuota 25.327,0 tūkt. Lt, gauta 24.185,8 tūkst. Lt, gauta 1.141,2 tūkst. Lt mažiau nei planuota. Gyventojų pajamų mokestis sudarė 21.759,4 tūkst. Lt Savivaldybės biudžeto gautų pajamų, gauta 910,6 tūkst. Lt mažiau nei planuota. Turto mokesčių įplaukė 2.185,7 tūkst. Lt, planas įvykdytas 89,6 procentais, gauta 254,3 tūkst. Lt mažiau nei planuota. Nekilnojamojo turto mokesčio²⁴ gauta 804,7, planas įvykdytas 80,5 procento, gauta 195,3 tūkst. Lt mažiau nei planuota.

Dėl Savivaldybės tarybos sprendimais suteiktų lengvatų į Savivaldybės biudžetą negauta:

- 0,4 tūkst. Lt žemės mokesčio²⁵;
- 9,2 tūkst. Lt nekilnojamojo turto mokesčio²⁶.

Prekių ir paslaugų mokesčių įplaukos sudarė 240,7 tūkst. Lt. Planas įvykdytas 110,9 procento arba gauta 23,7 tūkst. Lt daugiau nei planuota.

Atkreipiamė dėmesį

2009, 2010 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių audito ataskaitose²⁷ išdėstėme

²⁴ Nekilnojamojo turto mokesčio tarifą, intervale nuo 0,3 procento iki 1 procento nekilnojamojo turto mokestinės vertės, nustato savivaldybės, atsižvelgdamos į vieną arba kelis iš šių kriterijų: nekilnojamojo turto paskirtį, naudojimą, teisinį statusą, jo technines savybes, priežiūros būklę, mokesčio mokėtojų kategorijas (dydį ar teisinę formą, ar socialinę padėtį) ar nekilnojamojo turto buvimo savivaldybės teritorijoje vietą (Nekilnojamojo turto mokesčio įstatymas (Žin., 2005, Nr. 76-2741). Savivaldybės tarybos sprendimu nustatytas 0,8 ir 1 procento nekilnojamojo turto mokesčio tarifai taikytini 2009-2011 metams skaičiuojamam nekilnojamojo turto mokesčiui (Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gegužės 28 d. sprendimas Nr. T1-113 „Dėl 2009 metų nekilnojamojo turto mokesčio tarifo nustatymo“).

²⁵ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. lapkričio 30 d. sprendimas Nr. T1-151 „Dėl žemės mokesčio ir nuomos mokesčio už valstybinę žemę lengvatų“ (Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gegužės 28 d. sprendimas Nr. T1-113 „Dėl 2009 metų nekilnojamojo turto mokesčio tarifo nustatymo“).

²⁶ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 9 d. sprendimas Nr. T1-17, 2011 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. T1-76 ir 2011 m. gegužės 18 d. sprendimas Nr. T1-34 „Dėl nekilnojamojo turto mokesčio lengvatų“.

²⁷ 2010 m. gegužės 5 d. audito ataskaita Nr. A-10; 2011 m. gegužės 31 d. audito ataskaita Nr. A-12;

pastebėjimus dėl Administracijos direktoriaus įsakymu²⁸ patvirtintos Žemės mokesčio už žemės ūkio paskirties žemę lengvatų suteikimo fiziniams asmenims tvarkos, jog lengvatų suteikimo kriterijų nustatymas yra Tarybos kompetencija pagal Vietos savivaldos įstatymą²⁹. Tačiau į pastebėjimus nebuvo atsižvelgta ir minėtas direktoriaus įsakymas nebuvo panaikintas.

2.1. VIETINIŲ RINKLIAVŲ ADMINISTRAVIMAS

Pagal Biudžeto sandaros įstatymą vietinės rinkliavos yra savivaldybės finansinių išteklių dalis, kiekvienais metais planuojama savivaldybės biudžeto pajamose. Vietinių rinkliavų 2011 metais gauta 8,8 tūkst. Lt, 6,2 tūkst. Lt mažiau nei buvo planuota, planas įvykdytas 58,7 procento. Dėl 2011 metais nesurinktų planuotų įplaukų iš vietinių rinkliavų, didelę reikšmę turėjo netinkamas vietinių rinkliavų administravimas.

Atliekant 2008, 2009 metų biudžeto vykdymo auditą³⁰, daug dėmesio buvo skirta pajamų dalies iš vietinių rinkliavų analizei. Buvo nustatytas nepakankamas vietinių rinkliavų už atitinkamų leidimų išdavimą teisinis reglamentavimas, nepakankama jų vidaus kontrolė, dėl to į Savivaldybės biudžetą buvo nepilnai surenkamos vietinės rinkliavos. 2010 m. balandžio – birželio mėn., 2011 m. gegužės mėn. peržiūrėti, patikslinti ir patvirtinti leidimų išdavimo nuostatai:

- leidimų atlikti kasinėjimo darbus Savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje atitverti ją ar jos dalį arba apriboti eismą joje³¹,
- leidimų prekiauti ar teikti paslaugas Savivaldybės tarybos nustatytose viešosiose vietose³²,
- leidimų organizuoti komercinius renginius Savivaldybei priklausančiose ar valdytojo teise valdomose viešojo naudojimosi teritorijose³³,
- leidimų įrengti išorinę reklamą savivaldybės teritorijoje³⁴.

²⁸ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. rugsėjo 12 d. įsakymas Nr. DV-442 „Dėl žemės mokesčio ir valstybinės žemės nuomos mokesčio už žemės ūkio paskirties žemę lengvatų suteikimo fiziniams asmenims tvarkos patvirtinimo“.

²⁹ 16 straipsnio 2 dalies 18 punktą.

³⁰ Pasvalio rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnybos 2009 m. balandžio 24 d. audito ataskaita Nr. A-13 ir 2010 m. gegužės 5 d. audito ataskaita Nr. A-10;

³¹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. birželio 23 d. sprendimas Nr. T1-153 „Dėl vietinės rinkliavos, nustatytos už leidimo išdavimą atlikti kasinėjimo darbus Pasvalio rajono savivaldybės viešojo naudojimo teritorijoje, atitverti ją, ar jos dalį arba apriboti eismą joje, nuostatų patvirtinimo“;

³² Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. gegužės 26 d. sprendimas Nr. T1-127 „Prekybos ir paslaugų teikimo Pasvalio rajono savivaldybės viešosiose vietose tvarkos aprašo patvirtinimo“

³³ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. balandžio 28 d. sprendimas Nr. T1-114 „Renginių organizavimo Pasvalio rajono savivaldybės viešosiose vietose tvarkos patvirtinimo“;

³⁴ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gegužės 18 d. sprendimas Nr. T1-47 „Dėl išorinės reklamos įrengimo Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje taisyklių bei vietinės rinkliavos nuostatų patvirtinimo“

Išorinės reklamos įrengimo Pasvalio rajono savivaldybės teritorijoje taisyklėse (toliau – Taisyklės) numatyta, kad leidimus išduoda administracijos direktorius (ant savivaldybei priklausančių ar valdytojo teise valdomų objektų) arba jo įgaliotas specialistas, reklaminės veiklos subjektui pateikus reikalaujamus dokumentus ir paraišką, kurios forma tvirtinama administracijos direktoriaus įsakymu; leidimas išduodamas pritarus projektui ir sumokėjus vietinės rinkliavos mokestį. Taisyklių 23 punkte numatyta, kad reklaminės veiklos subjektai neturintys išorinės reklamos leidimo **iki 2011 m. lapkričio 1 d.** Savivaldybės administracijai privalo pateikti taisyklėse nurodytus dokumentus dėl išorinės reklamos leidimo išdavimo.

Nors Taryba spendimu patvirtino leidimų įrengti išorinę reklamą savivaldybės teritorijoje išdavimo nuostatus ir taisykles, tačiau savivaldybės administracija nesiėmė veiksmų tolesniam šios vietinės rinkliavos administravimui:

- nebuvo parengtas administracinės paslaugos teikimo aprašymas;
- nepaskirti atsakingi asmenys paraiškų priėmimui, projektų derinimui, leidimų išdavimui;
- nepatvirtinta paraiškos, gauti leidimą išorinės reklamos įrengimui, forma,;
- iki 2011 m. lapkričio 1 d. nesurinkti dokumentai iš reklaminės veiklos subjektų;
- per 2011 metus neišduotas nei vienas leidimas įrengti išorinę reklamą ir vietinės rinkliavos negauta;

Leidimai, už kuriuos gaunamos vietinės rinkliavos, išduodami seniūnijose (išskyrus leidimus įrengti išorinę reklamą, bei leidimus prekiauti ir teikti paslaugas visoje savivaldybės teritorijoje). Norime pastebėti, kad ne visose seniūnijose skiriamas pakankamas dėmesys ir kontrolė leidimų išdavimui bei pajamų iš vietinės rinkliavos surinkimui.

Pavyzdys

Per 2011 metus išduoti 525 leidimai, tačiau tik viena Daujėnų seniūnija, neišdavė leidimų ir vietinės rinkliavos nesurinko; tik 3 leidimus prekybai ir paslaugų teikimui išdavė Pasvalio apylinkių seniūnija. Nepakankamas dėmesys skiriamas gyvūnų (šunų, kačių) registravimui, todėl Pasvalio miesto seniūnijoje jų užregistruota 12, o Joniškėlio miesto seniūnijoje neįregistruotas nei vienas gyvūnas, už kuriuos turi būti gaunama vietinė rinkliava.

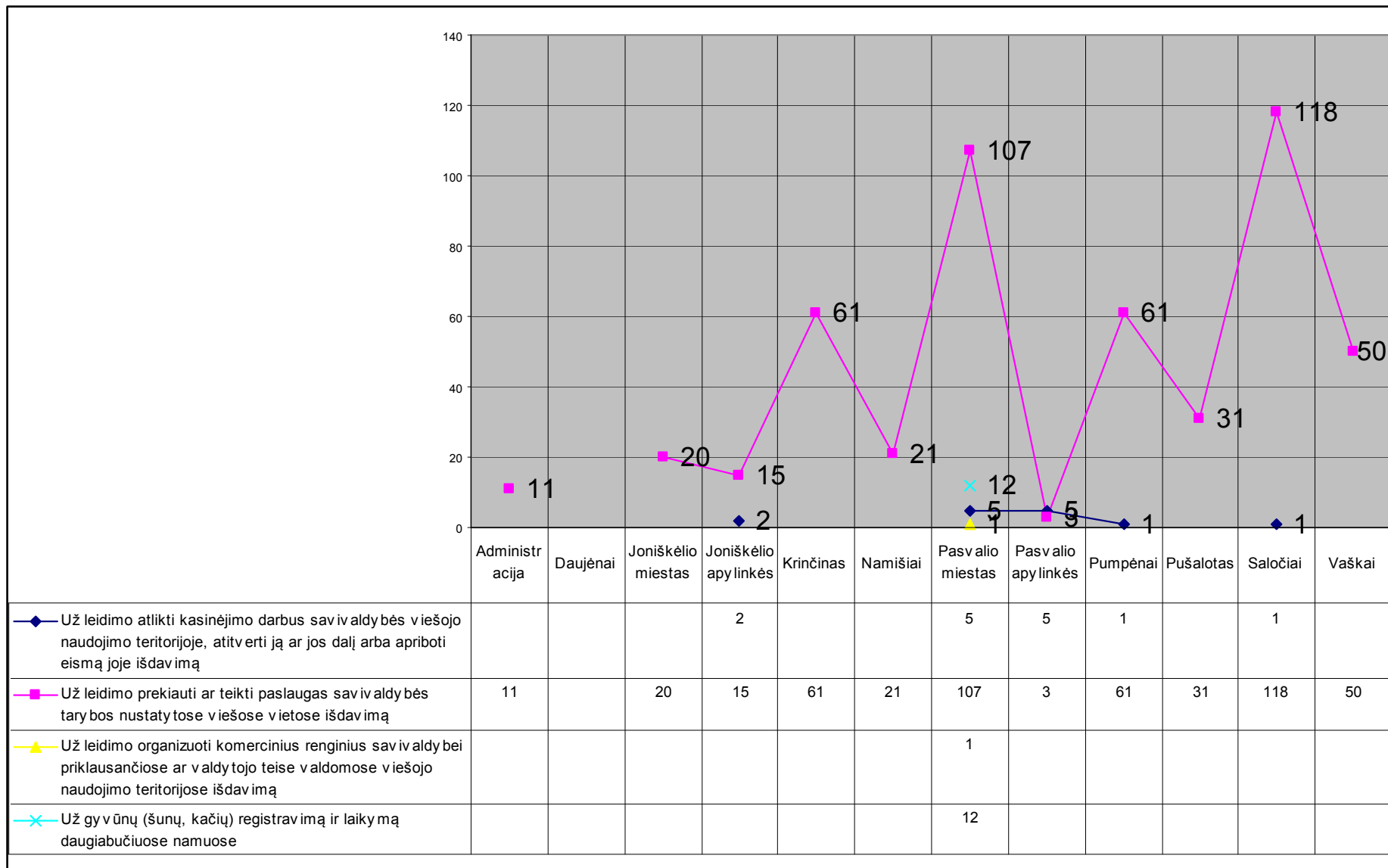
Duomenys apie seniūnijose išduotų leidimus per 2011 metus

Eil. Nr.	Administracija ar struktūrinio padalinio pavadinimas	Leidimai atlikti kasinėjimo darbus	Leidimai prekiauti ar teikti paslaugas	Leidimai organizuoti komercinius renginius	Gyvūnų (šunų, kačių) registravimas ir laikymas	Iš viso
1	Administracija		11			11
2	Daujėnai					0
3	Joniškėlio miestas		20			20
4	Joniškėlio apylinkės	2	15			17
5	Krinčinas		61			61
6	Namišiai		21			21
7	Pasvalio miestas	5	107	1	12	125
8	Pasvalio apylinkės	5	3			8
9	Pumpėnai	1	61			62
10	Pušalotas		31			31
11	Saločiai	1	118			119
12	Vaškai		50			50
	Iš viso	14	498	1	12	525

5 pastebėjimas. Savivaldybės administracija nėra sukūrusi veiksmingų kontrolės procedūrų, kurios užtikrintų vietinių rinkliavų surinkimą ir nėra numačiusi priemonių, užtikrinančių, kad Savivaldybės teritorijoje nebūtų vykdoma prekyba ar teikiamos paslaugos, kabinama išorinė reklama, atliekami kasinėjimo darbai viešojo naudojimo teritorijoje be atitinkamų leidimų bei nesumokėjus privalomų įmokų į Savivaldybės biudžetą. Dėl nepakankamos kontrolės administruojant ir surenkant vietines rinkliavas Savivaldybės administracija praranda galimybę padidinti savivaldybės biudžeto pajamas. Ypač atkreipiame dėmesį į Daujėnų ir Pasvalio apylinkių seniūnijas, kurios neišdavė arba išdavė minimalų skaičių leidimų. Pabrėžiame, kad didžiausia problema yra leidimų išdavimas išorinei reklamai: Savivaldybės administracija nesiėmė veiksmų dėl leidimų išorinės reklamos įrengimui išdavimo administravimui, neparengė administracinės paslaugos teikimo aprašo, nepaskyrė atsakingų asmenų, nepatvirtino paraiškos formos, neinformavo reklaminės veiklos subjektų apie dokumentų iki 2011 m. lapkričio 1 d. pateikimą, neišdavė leidimų ir nesurinko vietinės rinkliavos. Administracijos direktoriaus įsakymu³⁵ tik š. m. gegužės mėnesį paskyrė atsakingus asmenis leidimų įrengti išorinės reklamą administravimui.

³⁵ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2012 m. gegužės 17 d. įsakymas Nr. DV-353 „Dėl išorinės reklamos įrengimo taisyklių įgyvendinimo“.

LEIDIMŲ, UŽ KURIUOS IMAMA VIETINĖ RINKLIAVA, IŠDAVIMAS SAVIVALDYBĖS administracijoje ir SENIŪNIJOSE 2011 METAIS

2011 METŲ PAJAMŲ IŠ MOKESČIŲ SURINKIMO PLANAS, JO ĮVYKDYMAS BEI PALYGINIMAS SU 2010 METŲ ĮVYKDYMU

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	Įvykdyta 2010 m.	Patikslintas 2011 m. planas	Įvykdyta 2011 m.	Plano įvykdymas		2011 m. pajamų pokytis lyginant su 2010 m.	
					Suma (5-4)	Proc.	Suma (5-3)	Proc.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Mokesčiai	26.465,10	25.327,00	24.185,80	-1.141,20	95,49	-2.279,30	91,39
1.1.	Pajamų mokestis	23.797,70	22.670,00	21.759,40	-910,60	95,98	-2.038,30	91,43
	gyventojų pajamų mokestis (gautas iš VMI)	13.146,70	12.600,00	12.182,40	-417,60	96,69	-964,30	92,67
	gyventojų pajamų mokestis savivaldybių išlaidų struktūroms išlyginti	5.704,00	5.056,00	5.076,00	20,00	100,40	-628,00	88,99
	gyventojų pajamų mokestis savivaldybių pajamoms iš GPM išlyginti	4.947,00	5.014,00	4.501,00	-513,00	89,77	-446,00	90,98
1.2	Turto mokestis:	2.527,80	2.440,00	2.185,70	-254,30	89,58	-342,10	86,47
	<i>žemės mokestis</i>	1.429,40	1.400,00	1.360,50	-39,50	97,18	-68,90	95,18
	fizinių asmenų	1.305,90	1.231,00	1.191,50	-39,50	96,79	-114,40	91,24
	juridinių asmenų	123,50	169,00	169,00	0,00	100,00	45,50	136,84
	<i>paveldimo turto mokestis</i>	33,40	40,00	20,50	-19,50	51,25	-12,90	61,38
	<i>nekilnojamojo turto mokestis</i>	1.065,00	1.000,00	804,70	-195,30	80,47	-260,30	224,94
	fizinių asmenų	33,00	50,10	50,10	0,00	100,00	17,10	151,82
	juridinių asmenų	1.032,00	949,90	754,60	-195,30	79,44	-277,40	73,12
1.3	Prekių ir paslaugų:	139,60	217,00	240,70	23,70	110,92	101,10	172,42
	mokestis už aplinkos teršimą	37,20	112,00	118,50	6,50	105,80	81,30	151,82
	valstybės rinkliavos	86,30	90,00	113,40	23,40	126,00	27,10	73,12
	vietinės rinkliavos	16,10	15,00	8,80	-6,20	58,67	-7,30	172,42

2011 METŲ PAJAMŲ IŠ DOTACIJŲ SURINKIMO PLANAS, JO ĮVYKDYMAS BEI PALYGINIMAS SU 2010 METŲ ĮVYKDYMU

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	Įvykdyta 2010 m.	Patikslintas 2011 metų planas	Įvykdyta 2011 metais	Plano įvykdymas		2011 metų pajamų pokytis lyginant su 2010 m.	
					Suma (5-4)	Proc.	Suma (5-3)	Proc.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
2.	Dotacijos	42.154,70	44.434,60	44.224,00	-210,60	99,53	2.069,30	104,91
2.1	Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos	479,80	334,70	334,70	0,00	100,00	-145,10	69,76
2.2	Speciali tikslinė dotacija:	34.024,60	41.546,10	41.335,50	-210,60	99,49	7.310,90	121,49
	valstybinėms (perduotoms savivaldybei) funkcijoms atlikti	11.231,80	17.352,10	17.142,10	-210,00	98,79	5.910,30	104,91
	mokinio krepšeliui finansuoti	22.792,80	23.259,10	23.258,50	-0,60	100,00	465,70	69,76
	kita tikslinė dotacija		934,90	934,90	0,00	100,00	934,90	121,49
2.3	Bendrosios dotacijos kompensacija	2.608,00	2.341,00	2.341,00	0,00	100,00	-267,00	89,76
2.4	Kitos dotacijos ir lėšos	3.534,80			0,00		-3.534,80	0,00
2.5	Speciali tikslinė dotacija (kapitalui formuoti)	1.507,50	212,80	212,80	0,00	100,00	-1.294,70	14,12

Dotacijos

Specialiosios tikslinės dotacijos savivaldybių biudžetams skiriamos³⁶: valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti - pagal nustatytą šioms funkcijoms atlikti lėšų apskaičiavimo metodiką; mokinio krepšeliui – pagal Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatytą tvarką; Seimo, Vyriausybės patvirtintoms programoms ar priimtiems sprendimams vykdyti. Valstybės biudžeto bendrosios dotacijos kompensacijos (BDK) savivaldybių biudžetams skiriamos dėl Seimo ar Vyriausybės priimtų sprendimų atsirandantiems savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų pokyčiams kompensuoti²¹.

Lietuvos Respublikos 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu Savivaldybei patvirtinta 40.546,2 tūkst. Lt specialiosios tikslinės dotacijos ir 2.341 tūkst. Lt bendrosios dotacijos kompensacijos. Po patikslinimų 2011 metais valstybės biudžeto dotacijų gauta 41.758,9 tūkst. Lt.

Kitos pajamos

Kitų pajamų planas įvykdytas 91,3 procentais, gauta 3.069,5 tūkst. Lt arba 291,8 tūkst. Lt mažiau nei planuota. Pajamų už prekes ir paslaugas gauta 1.963,6 tūkst. Lt arba 441,7 tūkst. Lt mažiau nei planuota. Pajamų už atsitiktines paslaugas bei mokymų už vaikų išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose gauta 1.938,5 tūkst. Lt, planuota 2.365,3 tūkst. Lt, surinkta 426,8 tūkst. Lt mažiau.

Biudžetinių įstaigų teikiamų paslaugų pajamos yra sudedamoji Savivaldybės biudžeto pajamų dalis. Planuojant 2011 metų Savivaldybės biudžetą įstaigos (Saločių, Vaškų, Krinčino seniūnijos, Pasvalio krašto muziejus, Jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras, Pasvalio sporto mokykla) nesivadovavo Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto sudarymo, vykdymo, biudžeto asignavimų administravimo ir atskaitomybės taisyklėmis³⁷, pateikė projektus, kuriuose numatė surinkti daugiau teikiamų paslaugų pajamų, nors surinko 25,0 – 172,0 tūkst. Lt mažiau, tačiau teikiamų paslaugų pajamų ir asignavimų šiai programai plano įstaigos nepatiksino.

Pavyzdžiui

Pasvalio sporto mokyklai tarybos sprendimu³⁸ buvo patvirtinta 152,0 tūkst. Lt teikiamų paslaugų pajamų planas, 2011 m. gruodžio mėn. 28 d. tarybos sprendimu³⁹ įstaigai pajamų planas padidintas iki 352,0 tūkst. Lt. Į Finansų skyrių Pasvalio sporto mokykla pervedė 180,1

³⁶ Lietuvos Respublikos savivaldybės biudžetų pajamų nustatymo metodikos 1997 m. liepos 2 d. įstatymas Nr. VIII-385 (Žin., 1997, Nr. 69-1743; 2001, Nr. 94-3307), 5 straipsnis 2 dalis.

³⁷ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2007 m. lapkričio 28 d. sprendimas Nr. T1-205 “Dėl Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto sudarymo, vykdymo, biudžeto asignavimų administravimo ir atskaitomybės taisyklių patvirtinimo”, 9 ir 20 punktais nustatyta, kad asignavimų valdytojai yra tiesiogiai atsakingi už teisingą išlaidų sąmatų ir programų sąmatų projektų sudarymą. Planuojant lėšas turi būti pateikti pagrįsti ir aiškūs skaičiavimai.

³⁸ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 9 d. sprendimas Nr. T1-16.

tūkst. Lt, pajamų planas neįvykdytas 171,9 tūkst. Lt.

6 pastebėjimas. Nepakankama aukščiausio lygio vidaus kontrolė biudžeto planavimo ir vykdymo srityje.

Biudžetinių įstaigų planuotos ir gautos teikiamų paslaugų pajamų įmokos

Eil. Nr.	Įstaigos pavadinimas	Planuota	Gauta į Finansų skyrių	Planas neįvykdytas
1.	Pasvalio rajono savivaldybės administracija	120,0	122,4	2,4
2.	Paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems	400,0	411,0	11,0
3.	Sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“	67,5	68,1	0,6
4.	Pasvalio miesto seniūnija	12,2	13,3	1,1
5.	Joniškėlio miesto seniūnija	11,0	10,3	-0,7
6.	Pasvalio apylinkių seniūnija	5,0	3,2	-1,8
7.	Joniškėlio apylinkių seniūnija	25,0	17,5	-7,5
8.	Saločių seniūnija	161,0	123,7	-37,3
9.	Vaškų seniūnija	190,0	150,0	-40,0
10.	Krinčino seniūnija	112,0	74,8	-37,2
11.	Pumpėnų seniūnija	25,0	23,8	-1,2
12.	Pušaloto seniūnija	10,6	6,4	-4,2
13.	Daujėnų seniūnija	8,5	6,1	-2,4
14.	Namišių seniūnija	18,0	13,4	-4,6
15.	Pasvalio Mariaus Katiliškio viešoji biblioteka	9,0	8,1	-0,9
16.	Pasvalio krašto muziejus	83,0	43,9	-39,1
17.	Pasvalio kultūros centras	20,0	13,8	-6,2
18.	Pasvalio Petro Vileišio gimnazija	30,5	33,1	2,6
19.	Pasvalio Lėvens pagrindinė mokykla	14,5	13,5	-1,0
20.	Pasvalio Svalios pagrindinė mokykla	9,0	2,9	-6,1
21.	Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija	4,0	2,8	-1,2
22.	Saločių Antano Poškos vidurinė mokykla	9,0	5,3	-3,7
23.	Vaškų vidurinė mokykla	5,0	4,0	-1,0
24.	Pumpėnų vidurinė mokykla	7,0	6,3	-0,7
25.	Pušaloto pagrindinė mokykla	5,0	4,6	-0,4
26.	Pajiesmenių pagrindinė mokykla	14,5	13,5	-1,0
27.	Daujėnų pagrindinė mokykla	7,2	1,2	-6,0
28.	Valakėlių pagrindinė mokykla	0,4	0,4	0,0
29.	Krinčino Antano Vienažindžio pagrindinė mokykla	6,0	2,3	-3,7
30.	Ustukių pagrindinė mokykla	10,8	6,2	-4,6
31.	Pasvalio jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras	60,0	34,6	-25,4
32.	Pasvalio muzikos mokykla	102,3	96,3	-6,0
33.	Pasvalio sporto mokykla	352,0	180,1	-171,9
34.	Narteikių darželis-mokykla „Linelis“	50,0	45,1	-4,9
35.	Pasvalio lopšelis-darželis „Eglutė“	146,8	138,3	-8,5
36.	Pasvalio darželis-mokykla „Liepaitė“	97,5	96,0	-1,5
37.	Pasvalio lopšelis-darželis „Žilvitis“	70,0	61,3	-8,7
38.	Visuomenės sveikatos biuras	25,0	19,4	-5,6
39.	Pasvalio specialioji mokykla	61,0	61,5	0,5
	IŠ VISO:	2365,3	1938,5	-426,8

³⁹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gruodžio 28 d. sprendimas Nr. T1-173.

2.2. NUOMOS MOKESČIO UŽ VALSTYBINĘ ŽEMĘ ADMINISTRAVIMAS

Nuomos mokestį už valstybinę žemę nuo 2003 m. sausio 1 d. administruoja Savivaldybės administracijos Žemės ūkio⁴⁰ ir Finansų skyriai⁴¹. Nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo taisyklėse⁴² (toliau – Taisyklės) nustatyta, kaip tarpama nuomos mokesčio už valstybinę žemę mokėtoju; mokesčio apskaičiavimo tvarka; lengvatų taikymo tarka; nuomos mokesčio už valstybinę žemę surinkimo, permokų grąžinimo, mokestinės nepriemokos pripažinimo beviltiška bei nepriemokų išieškojimo tvarka.

Nuomos mokesčio už valstybinę žemę apskaičiavimas. Vyriausybės nutarimais⁴³ nustatyti mokesčio dydžio intervalai, o konkrečius nuomos mokesčio tarifus įpareigotos nustatyti savivaldybės, kurių teritorijoje yra naudojami valstybinės žemės sklypai ir apie tai informuoti valstybinės žemės sklypų naudotojus.

Savivaldybės tarybos sprendimu⁴⁴ nustatyti nuomos mokesčio už valstybinę žemę tarifai, lengvatos, nuomos mokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo terminai 2011 metams.

Žemės ūkio skyriaus pateiktais duomenimis, Savivaldybės administracijos duomenų bazėje 2011 metais užregistruoti 2.548 nuomos mokesčio už valstybinę žemę mokėtojai, iš jų 1.661 fiziniai asmenys ir 136 juridiniai asmenys.

Nuomos mokesčio už valstybinę žemę 2011 m. rugsėjo 30 d. apskaičiuota 696,9 tūkst. Lt (tame tarpe 151,5 tūkst. Lt nuomos mokestis už aukciono būdu išnuomotą žemę). Po patikslinimų 2011 m. gruodžio 31 d. apskaičiuota 682,9 tūkst. Lt žemės nuomos mokesčio. Iki 2011 m. gruodžio 31 d. sumokėta 635,3 tūkst. Lt (įskaitant 2003–2009 metų mokesčio nepriemoką) ir grąžinta 1,0 tūkst. Lt permokų.

Audito metu nustatyta, kad Žemės ūkio skyrius 2011 metais nepagrįtai priskaičiavo nuomos mokestį už valstybinę žemę bankrutavusiai įmonei.

⁴⁰ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. DV-296, 5.25–5.27 punktuose numatyta, kad Žemės ūkio skyrius registruoja mokesčio už valstybinę žemę mokėtojus, tikslina jų duomenis; skaičiuoja valstybinės žemės nuomos mokestį fiziniams ir juridiniams asmenims; derina nuomojamos valstybinės žemės plotus su žemėtvarkos darbuotojais, renka dokumentus, suteikiančius teisę į šio mokesčio lengvatą, spausdina deklaracijas mokėtojams; vykdo valstybinės žemės nuomos mokesčio surinkimo kontrolę.

⁴¹ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2004 m. liepos 29 d. įsakymas Nr. DV-388, 9.18 punkte numatyta Finansų skyriui tvarkyti nuomos mokesčio už valstybinę žemę banko išrašo duomenis, formuoti įskaitymus, grąžinimus.

⁴² Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T1-269 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius administravimo taisyklių patvirtinimo“ (nauja redakcija – Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 15 d. sprendimu Nr. T1-15 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo taisyklių patvirtinimo“).

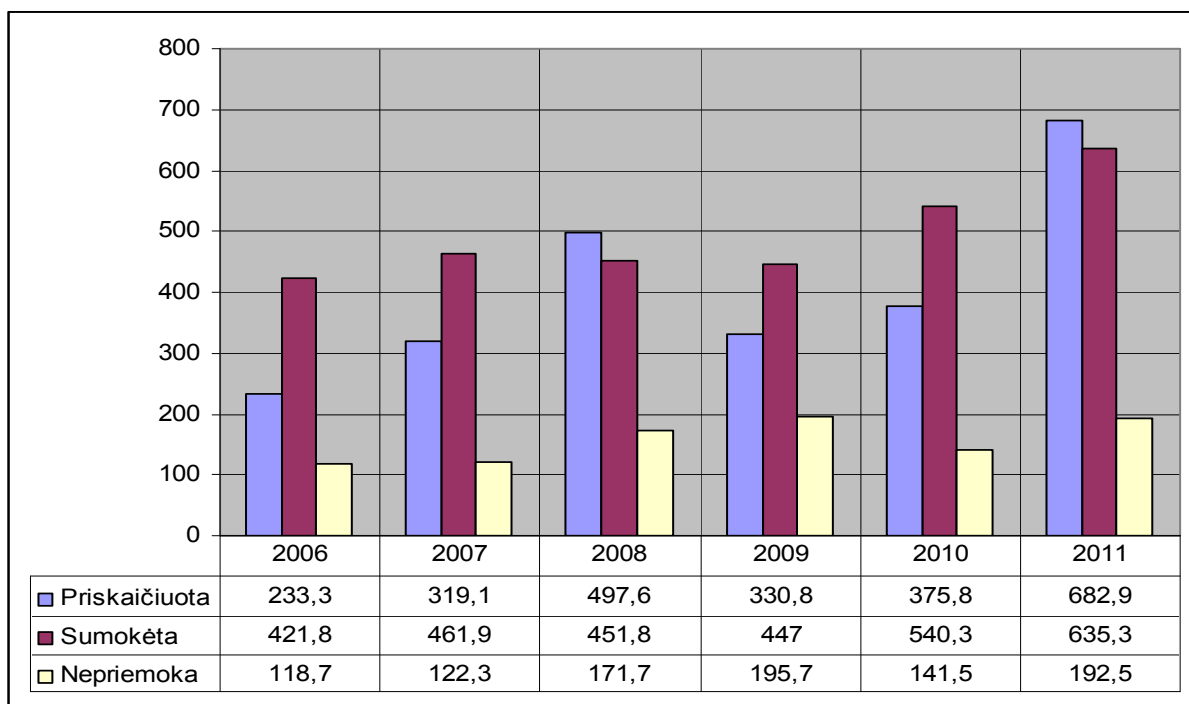
⁴³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimas Nr. 1798 (Žin., 2002, Nr. 112-4993; 2008, Nr. 107-4097; 2010, Nr. 88-4666); Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 10 d. nutarimas Nr. 1387 (Žin., 2003, Nr. 106-4755; 2008, Nr. 107-4098; 2010, Nr. 88-4667).

⁴⁴ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. birželio 29 d. sprendimas Nr. T1-57 „Dėl žemės mokesčio ir nuomos mokesčio už valstybinę žemę tarifų, lengvatų ir mokėjimo terminų nustatymo 2011 metams“, 2, 3, 4 punktai.

Pavyzdžiui

Juridinio asmenų registro duomenimis UAB „Melsta“ teismo nutartimi pripažinta bankrutavusia 2010 m. balandžio 29 d. 2010 metais UAB „Melsta“ nuomos mokesčio už valstybinę žemę skolos 33.321,67 Lt pripažintos beviltiškomis⁴⁵ ir nurašytos iš apskaitos. Tačiau už 2011 metus nepagrįstai apskaičiuota 12.416,85 Lt nuomos mokesčio už valstybinę žemę.

Duomenys apie nuomos mokesčio už valstybinę žemę apskaičiavimas ir sumokėjimas ir nepriemoka 2006-2012 metų laikotarpiu

Nuomos mokesčio už valstybinę žemę lengvatos. Vyriausybės nutarimuose⁴⁶ numatyta, kad Savivaldybių tarybos savo biudžeto sąskaita turi teisę mažinti valstybinės žemės nuomos mokestį arba visai nuo jo atleisti. Taisyklėse⁴⁷ numatyta, kad Pasvalio rajono savivaldybės taryba savo sprendimu turi teisę mažinti nuomos mokestį už valstybinę žemę, nustatyti minimalią nuomos mokesčio sumą arba visai nuo jo atleisti Savivaldybės biudžeto sąskaita. Mokesčio mokėtojas dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę sumažinimo ar atleidimo nuo jo

⁴⁵ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. liepos 29 d. įsakymas Nr. DV-444 „Dėl skolų pripažinimo beviltiškomis“.

⁴⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimas Nr. 1798 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius“ 1.8. punktas; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 10 d. nutarimas Nr. 1387 „Dėl žemės nuomos mokesčio už valstybinės žemės sklypų naudojimą“ 8 punktas.

⁴⁷ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. gruodžio 29 d. sprendimu Nr. T1-269 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius administravimo taisyklių patvirtinimo“, 9 punktas; Nauja redakcija – Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 15 d. sprendimu Nr. T1-15 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo taisyklių patvirtinimo“, 8 punktas.

turi kreiptis į Savivaldybės tarybą, pateikdamas prašymą Savivaldybės administracijoje arba seniūnijoje.

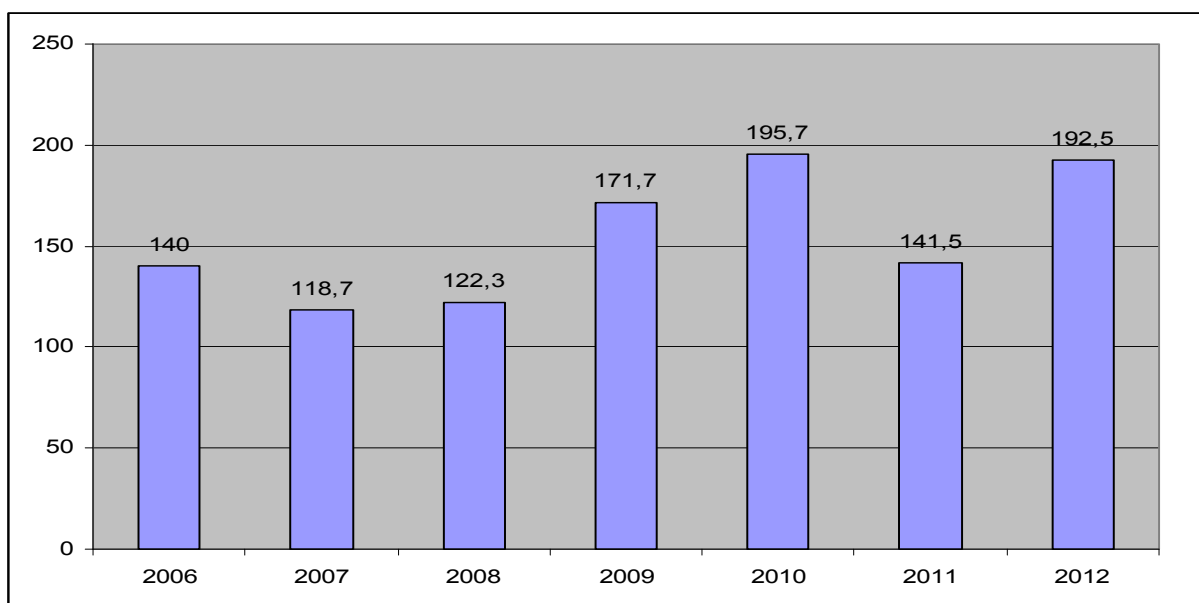
Žemės mokesčio ir nuomos mokesčio už valstybinę žemę tarifų, lengvatų ir mokėjimo terminų nustatymo 2011 metams⁴⁸ nustatytos lengvatos: neapmokestinamo žemės sklypo dydžio tam tikro kategorijos fiziniams asmenims lengvata, atleidimas nuo valstybinės žemės nuomos mokesčio neviršijančio 5 Lt sumos lengvata bei valstybinės žemės nuomos mokesčio nulinio tarifo lengvata. Dėl Savivaldybės tarybos sprendimais taikytų lengvatų į Savivaldybės biudžetą negauta 62,2 tūkst. Lt nuomos mokesčio už valstybinę žemę.

Duomenys apie taikytas lengvatas nuomos mokesčiui už valstybinę žemę

Lengvata	Juridiniai asmenys	Fiziniai asmenys	Iš viso
Neapmokestinamo žemės sklypo dydis		34.250,47	34.250,47
Valstybinės žemės nuomos mokestis neviršijantis 5 Lt		484,37	484,37
Valstybinės žemės nuomos mokesčio nulinis tarifas	13.547,03		13.547,03
Iš viso:	13.547,03	34.734,84	48.281,87
Atleidimas nuo nuomos mokesčio už valstybinę žemę sumokėjimo pagal Savivaldybės tarybos sprendimus, iš to skaičiaus:	13.900,93		13.900,93
UAB „Pasvalio autobusų parkas“ ⁴⁸	3.872,50		
UAB „Pas Rimą“ ⁴⁵	677,25		
AB „Pasvalio žemtiekinas“	9.351,18		
Iš viso:	27.447,96	34.734,84	62.182,80

Nuomos mokesčio už valstybinę žemę nepriemoka, išieškojimas, pripažinimas beviltiška.

Nuomos mokesčio už valstybinę žemę bendroji nepriemoka

⁴⁸ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011m. lapkričio 30 d. sprendimas Nr. T1-151 „Dėl žemės mokesčio ir

Žemės ūkio skyrius 2012 m. kovo 1 d. vadovaudamasis Tarybos sprendimu⁴⁹ 560 skolininkų išsiuntė priminimus dėl 161,7 tūkst. Lt žemės nuomos mokesčio ir delspinigių sumokėjimo. Nors pagirtinas Žemės ūkio skyriaus specialistų vaidmuo išsiunčiant priminimus, tačiau nebuvo imtasi visų įmanomų veiksmų būtinų didėjančios nepriemokos išieškojimui – nepateikti skolininkų sąrašai seniūnijoms, kad jos paragintų gyventojus padengti įsiskolinimus.

Savivaldybės administracija nesivadovavo Nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo taisyklių nuostatomis⁵⁰, iki 2012 m. kovo 15 d. neinformavo Žemėtvarkos skyriaus apie vengiančius mokėti nuomos mokestį už išsinuomotą valstybinę žemę dėl nuomos sutarčių nutraukimo. Pažymėtina, kad Nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo taisyklėse konkrečiai nenurodyta kuris skyrius teikia informaciją.

Žemės ūkio skyrius 2011 metais nepriemokos išieškojimui iš skolininkų Juridiniam ir personalo skyriui pateikė 62 mokėtojų sąrašą. Pažymėtina, kad Juridinis ir personalo skyrius negalėjo pradėti išieškojimo procedūrų 13 atvejų, t.y. 2 asmenys mirę, 4 neturi juridinio asmens statuso, 1 – bankrutavusi, 5 – trūksta dokumentų, 1 – nėra dokumentų. Juridinis ir personalo skyrius parengė ir perdavė teismui 20 skolininkų dėl žemės nuomos mokesčio nepriemokos išieškojimo 25,1 tūkst. Lt. Privertinio vykdymo metu išieškota 4,8 tūkst. Lt; ikiteismine tvarka išsiuntus raginimus iš 7 skolininkų išieškota 4,2 tūkst. Lt, sudarius 6 susitarimus dėl skolos sumokėjimo dalimis, išieškota 10,1 tūkst. Lt.

Vadovaujantis Nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo taisyklių nuostatomis⁵¹ Juridiniam ir personalo skyriui raštu⁵² pateikė sąrašus: skolininkų, kurių skola viršija 100 Lt – 145,7 tūkst. Lt sumai ir nuo termino sumokėti nuomos mokestį praėję 3 metai – 6,5 tūkst. Lt sumai. Šiuo metu pagal pateiktus sąrašus pradedamos išieškojimo procedūros.

Taisyklių 34 punkto nuostatomis, mokesčių mokėtojų atranką mokestinei nepriemokai pripažinti beviltiška daro Žemės ūkio skyrius. Per 2011 metus beviltiška pripažinta⁵³ tik viena žemės nuomos mokesčio nepriemokos suma – 41 Lt (UAB „Pumpėnų vaistinė“). Norime

nuomos mokesčio už valstybinę žemę lengvatų“;

⁴⁹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 15 d. sprendimas Nr. T1-15 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo taisyklių“, 30 punktas – bendroji nepriemoka apskaičiuojama sausio 1 d., stoviui ir per 20 dienų išsiunčiamas priminimas skolininkams.

⁵⁰ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 15 d. sprendimas Nr. T1-15 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo taisyklių“, 32 punktas – savivaldybės administracija iki kovo 15 d. informuoja Žemėtvarkos skyrių apie nuomininkus vengiančius mokėti nuomos mokestį už išsinuomotą valstybinę žemę dėl nuomos sutarčių nutraukimo;

⁵¹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2012 m. vasario 15 d. sprendimas Nr. T1-15 „Dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo taisyklių“, 35 punktas – žemės ūkio skyrius apskaičiuoja bendrąją nepriemoką kalendorinių metų kovo 1 d. ir per 20 dienų pateikia duomenis apie skolininkus ir skolos dydį Juridiniam ir personalo skyriui.

⁵² 2012 m. kovo 29 d. Nr. ASI-286;

⁵³ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. lapkričio 14 d. įsakymas nr. DV-834 „Dėl

pastebėti, kad nepriemokų sąrašuose iš 26 juridinių asmenų, skolos susidarę devyniems mokesčių mokėtojams – 2003 metais, 5 mokesčių mokėtojams – 2008 metais, dviems – 2009 metais, visiems kitiems – už einamuosius metus.

Žemės ūkio skyriaus pateikti duomenys yra netikslūs, nesutampa su Juridinių asmenų registre pateiktais duomenimis, todėl nėra aišku kuriam juridiniam asmeniui priskaičiuojamas nuomos mokestis už valstybinę žemę, pateikiama mokesčio deklaracija, siunčiami priminimai.

Pavyzdžiui

Žemės ūkio skyriaus pateiktais duomenimis nuomos mokesčio už valstybinę žemę nepriemoka garažų eksploatavimo bendrijos „Dobilas“ (juridinio asmens kodas 5100000239) sudaro 4.183,11 Lt. Juridinių asmenų registro duomenimis Pasvalio mieste Ežero g. registruotos trys ir viena garažų eksploatavimo bendrija Vyšnių g. 20-3: „Dobilas - 3“ (juridinio asmens kodas 169302920), „Dobilas - 5“ (juridinio asmens kodas 169304362), „Dobilas - 2“ (juridinio asmens kodas 169290724) ir „Dobilas 6“ (juridinio asmens kodas 302311241).

Nuomos mokesčio už valstybinę žemę apskaitos atitikimas viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartams (toliau – VSAFAS) reikalavimams.

17-ojo VSAFAS⁵⁴ ir Iždo apskaitos vadovo nuostatomis⁵⁵, paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio (tarpinio ar metinio) dieną viešojo sektoriaus subjektas turi nustatyti, ar yra požymių, kad finansinio turto vertė gali būti sumažėjusi. Nuostoliai dėl turto nuvertėjimo apskaitoje turi būti registruojami apskaičiuota nuvertėjimo suma mažinant turto balansinę vertę ir tą pačią sumą priskirti pagrindinės ar kitos veiklos sąnaudoms.

Finansų skyrius gautinoms sumoms kiekvieną ketvirtį neparuošė gautinų sumų senaties žiniaraščių, nesugrupavo skolininkų pagal gautinų sumų grupes (patikimi skolininkai, skolininkai su rizika, nepatikimi skolininkai) ir gautinų sumų grąžinimo vėlavimą, nevertino gautinų sumų nuvertėjimo, nuvertėjimo nuostolių neapskaitė veiklos sąnaudose kaip tai numato Iždo apskaitos vadovo 9 – 11 punktų nuostatos.

skolų pripažinimo beviltiškomis“.

⁵⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. birželio 27 d. įsakymas Nr. 1K-223 „Dėl viešojo sektoriaus ir finansinės atskaitomybės 17 – ojo standarto „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ patvirtinimo“, 36 punktas – paskutinę kiekvieno ataskaitinio laikotarpio (tarpinio ar metinio) dieną viešojo sektoriaus subjektas turi nustatyti, ar yra požymių, kad finansinio turto vertė gali būti sumažėjusi; 39 punktas – finansinio turto nuvertėjimo nuostoliai apskaitoje turi būti registruojami apskaičiuota nuvertėjimo suma mažinant turto balansinę vertę ir tą pačią sumą priskirti pagrindinės ar kitos veiklos sąnaudoms.

⁵⁵ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. rugsėjo mėn. 26 įsakymas Nr. DV-715 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės išdo, administracijos ir privatizavimo fondo apskaitos vadovų patvirtinimo“, Iždo apskaitos vadovo III dalies „Turto nuvertėjimas“ 5 punktas; 11 punktas – kiekvieno ketvirčio pabaigoje Savivaldybės išde asmuo, atsakingas už gautinų sumų apskaitą, ne vėliau kaip iki kito mėnesio 10 dienos gautinoms sumoms paruošia gautinų sumų senaties žiniaraštį, kurį pasirašo Finansų skyriaus vadovas.

7 pastebėjimas. Pasigendame Žemės ūkio skyriaus specialistų ne tik noro, iniciatyvų, bendradarbiavimo su kitais administracijos skyriais administruojant žemės nuomos mokestį, bet ir pareiginėse instrukcijose numatytų funkcijų⁵⁶ tinkamo atlikimo – nepagrįstai apskaičiuojamas nuomos mokestis už valstybinę žemę, nepateikti skolininkų sąrašai seniūnijoms, kad jos paragintų gyventojus padengti įsiskolinimus, neanalizuojamos mokestinės nepriemokos, dėl to nenurašomos beviltiškos skolos. Savivaldybės administracija laiku neinformavo Žemėtvarkos skyriaus apie vengiančius mokėti nuomos mokestį už išsinuomotą valstybinę žemę dėl nuomos sutarčių nutraukimo. Nuomos mokesčio už valstybinę žemę administravimo taisyklėse konkrečiai nenurodyta kuris skyrius teikia informaciją.

Finansų skyrius neanalizavo gautinų sumų, žemės nuomos mokesčio nepriemokai neskaičiavo nuvertėjimo ir jų nuostolių neapskaitė pagal VSAFAS reikalavimus. Dėl to Savivaldybės Iždo finansinių ataskaitų rinkinio už 2011 metus duomenys neparodo tikro ir teisingo vaizdo.

IV. SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IŠLAIDOS

1. ASIGNAVIMŲ PLANAS

Savivaldybės tarybos sprendimu⁵⁷ 77.388,9 tūkst. Lt biudžeto asignavimų paskirstyta asignavimų valdytojams, iš jų 70,0 tūkst. Lt skirta Savivaldybės administracijos direktoriaus rezervui. Po Savivaldybės biudžeto patikslinimų⁵⁸ asignavimų suma sudarė 79.152,1 tūkst. Lt, iš jų: paprastosioms išlaidoms – 71.990,5 tūkst. Lt, iš jų darbo užmokesčiui – 33.730,5 tūkst. Lt; turtui įsigyti – 7.161,6 tūkst. Lt. Be to, numatyta 48,5 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų perduoti kitoms savivaldybėms dėl mokinių migracijos.

Vietos savivaldos įstatymas⁵⁹ numato galimybę Savivaldybės biudžete numatyti lėšas Mero fondui. 2011 metais Mero fondas nebuvo sudarytas.

⁵⁶ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. DV-693 patvirtinto „Žemės ūkio skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymo“ 7.4 punktą – siekiant įgyvendinti nustatytus teisės aktų reikalavimus, vykdo nuomos mokesčio už valstybinę žemę surinkimo kontrolę, esant nepriemokai, mokesčio mokėtojai rašo pranešimą bei imasi kitų būtinų priemonių, užtikrinančių nuomos mokesčio sumokėjimą.

⁵⁷ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 9 d. sprendimas Nr. T1-16 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės 2011 metų biudžeto patvirtinimo“.

⁵⁸ Savivaldybės tarybos sprendimai 2011 m. birželio 29 d. Nr. T1 – 58; 2011 m. rugsėjo 28 d. Nr. T1 -113; 2011 m. lapkričio 30 d. Nr. T1 – 150; 2011 m. gruodžio 28 d. Nr. T1 – 173.

⁵⁹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos 1994 m. liepos 7 d. įstatymas Nr. I-533 (Žin., 1994, Nr. 55-1049, 2008, Nr. 113-4290), 16 straipnio 1 dalies 16 punktą.

2. ASIGNAVIMŲ PANAUDOJIMAS

2011 metais padaryta 76.285,3 tūkst. Lt išlaidų, iš jų 70.051,3 tūkst. Lt išlaidoms, iš jų – 33.617,2 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 6.234,0 tūkst. Lt – turtui įsigyti. Kitų savivaldybių mokykloms perduota 48,1 tūkst. Lt mokinio krepšelio lėšų. Savivaldybės biudžeto patikslinti asignavimai 2011 metais panaudoti 96,4 proc.

Biudžeto sandaros įstatymo⁶⁰ 23 straipsnyje nustatyta, kad savivaldybės biudžeto asignavimai naudojami programoms vykdyti. To paties įstatymo 37 straipsnio 3 dalimi nustatyta, kad savivaldybių biudžetų vykdymo, savivaldybių biudžetų asignavimų valdytojų programų sąmatų, savivaldybių biudžetų lėšų apskaitos ir savivaldybių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių auditą atlieka savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos, o straipsnio 4 dalimi bei Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymu⁶¹ nustatyta pareiga Vidaus audito tarnybai atlikti biudžeto asignavimų valdytojų ir jiems pavaldžių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų programų vertinimą. Todėl mes programų vertinimo šio audito metu neatliksime.

Vertinimas apibrėžiamas kaip sisteminis, tikslinis projekto ar programos sudarymo, vykdymo bei rezultatų pasiekimo įvertinimas ir yra svarbus biudžeto proceso elementas, kurio rezultatai naudojami institucijų sprendimų priėmimo procesui tobulinti, veiklos skaidrumui, atskaitingumui, išlaidų efektyvumui didinti. Tai vienas iš svarbiausių valdymo gerinimo elementų.

Biudžeto asignavimų valdytojai informaciją apie panaudotus savivaldybės biudžeto asignavimus pateikia finansų ministro nustatyta tvarka⁶². Metinį ataskaitų rinkinį sudaro: įmokų į biudžetą, skiriamų specialiosioms programoms finansuoti, ataskaita (forma Nr.1); žemesniojo lygio biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita (forma Nr. 2); finansinės nuomos (lizingo) ir pirkimo išsimokėtinai įsipareigojimų ataskaita (forma Nr. 3); žemesniojo lygio biudžeto išlaidų sąmatų vykdymo aiškinamasis raštas (toliau – aiškinamasis raštas).

Aiškinamajame rašte nurodoma: apibendrinti pagrindiniai išlaidų sąmatų vykdymo (nevykdymo) rodikliai (pagal patvirtintas programas) ir paaiškinamos priežastys; papildoma reikšminga ataskaitose nenurodyta informacija; biudžetinių lėšų sąskaitoje (kasoje) lėšų likučiai metų pradžioje ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje ir paaiškinamos jų susidarymo priežastys; praėjusiais metais nepanaudotas lėšų likutis, kuris ataskaitiniais metais buvo įskaitytas į nuo metų pradžios gautus asignavimus.

⁶⁰ Žin., 1990, Nr. 24-596; 2004, Nr. 4-47.

⁶¹ Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito 2002 m. gruodžio 10 d. įstatymo Nr. IX-1253 (Žin., 2002, Nr. 123-5540) 5 straipsnio 1 dalies 4 punktas.

⁶² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. 1K-465 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių patvirtinimo“.

Aiškinamojo rašto prie metinio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio nepateikė: Pasvalio lopšelis-darželis „Eglutė“; Narteikių darželis-mokykla „Linelis“; Pasvalio jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras; Pajiešmenių pagrindinė mokykla; Pasvalio Svalios pagrindinė mokykla; Saločių Antano Poškos vidurinė mokykla; Vaškų vidurinė mokykla; Pasvalio Petro Vileišio gimnazija; Pasvalio visuomenės sveikatos biuras; Pasvalio kultūros centras.

8 pastebėjimas. Dešimt savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateikė nepilną 2011 metų biudžeto įvykdymo ataskaitų rinkinį, nesivadovavo finansų ministro patvirtintomis Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklėmis.

Savivaldybės biudžeto patikslinti asignavimai 2011 metais panaudoti 96,4 proc.

Pasvalio rajono savivaldybės 2011 metų biudžeto asignavimų įvykdymas

Eil. Nr.	Rodiklis	2011 metai		
		Asignavimų planas, įskaitant patikslinimus	Įvykdyta	Patvirtinto plano įvykdymas %
1.	Asignavimai iš viso (tūkst. Lt) iš jų:	79152,1	76285,3	96,4
1.1.	Asignavimai išlaidoms	71990,5	70051,3	97,3
1.1.1.	Iš jų darbo užmokesčiui	33730,5	33617,2	99,7
1.2.	Asignavimai turtui įsigyti	7161,6	6234,0	87,0

Šaltinis. Savivaldybės biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (F-2-sav.) duomenys

Pasvalio rajono savivaldybės 2010–2011 metų biudžeto išlaidų struktūra pagal funkcinę klasifikaciją

Išlaidų kodas	Išlaidų straipsniai	2010 m.		2011 m.		2011 m. rodiklių palyginimas su 2010 m.	
		tūkst.Lt	%	tūkst. Lt	%	tūkst. Lt	%
1.	Bendros valstybės paslaugos	7705,5	10,9	11137,7	14,6	+3432,2	144,5
2.	Gynyba	82,3	0,1	48,0	0,1	-34,3	58,3
3.	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	1253,8	1,8	1286,1	1,7	+32,3	102,6
4.	Ekonomika	2415,9	3,4	1949,0	2,5	-466,9	80,7
5.	Aplinkos apsauga	199,7	0,3	256,4	0,3	+56,7	128,4
6.	Būstas ir komunalinis ūkis	3660,9	5,2	3793,6	5,0	+132,7	103,6
7.	Sveikatos apsauga	573,8	0,8	173,1	0,2	-400,7	30,2
8.	Poilsis, kultūra, religija	4756,1	6,7	5018,6	6,6	+262,5	105,5
9.	Švietimas	35478,2	50,3	35402,7	46,4	-75,5	99,8
10.	Socialinė apsauga	14376,0	20,4	17220,1	22,6	2844,1	119,8
Iš viso		70502,2	100,0	76285,3	100,0	+5783,1	108,2

9 pastebėjimas. 2011 metais, lyginant su 2010 metais, Savivaldybės biudžeto išlaidos padidėjo 5.764,8 tūkst. Lt (8,2 proc.). Daugiausia didėjo išlaidos valdymui – 44,5 proc., socialinei apsaugai – 19,8 proc. Išlaidų valdymui padidėjimą lėmė tai, kad Savivaldybės administracija neteisingai apskaitė ir ataskaitose parodė išlaidas iš paskolų.

Didžiausią lyginamąjį svorį išlaidų struktūroje sudaro išlaidos Švietimui. Per 2011 metus valstybės biudžeto tikslinė dotacija mokinio krepšeliui – 23.414,8 tūkst. Lt. Lietuvos Respublikos 2011 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo⁶³ 4 straipsnio 2 dalies 2 punktu Savivaldybės įpareigos atsiskaityti Švietimo ir mokslo ministerijai už mokinio krepšelio funkcijos atlikimą pagal šios ministerijos patvirtintą atsiskaitymo tvarkos aprašą. Savivaldybių atsiskaitymo už mokinio krepšelio funkcijos atlikimą 2011 metais tvarkos apraše⁶⁴ nustatyta, kad Savivaldybė pagal nustatytą formą duomenis apie išlaidas pateikia pagal mokinio krepšelio dalis, o ne pagal išlaidų ekonominę klasifikaciją.

Finansų skyrius audito metu nepateikė rajono švietimo ir ugdymo įstaigų pateiktų duomenų pagal mokinio krepšelio dalis. Pagal įstaigų pateiktus kasinių išlaidų registrus nustatėme, kad Švietimo ir mokslo ministerijai Finansų skyriaus pateikti duomenys apie mokinio krepšelio panaudojimą 2011 metais skiriasi nuo įstaigų duomenų.

Pavyzdžiui

Rajono švietimo ir ugdymo įstaigų pateiktais duomenimis IKT diegti ir naudoti 2011 metais panaudota 124,1 tūkst. Lt, o Finansų skyriaus ataskaitoje parodyta 91,3 tūkst. Lt; mokinių pažintinei veiklai įstaigų duomenimis – 50,8 tūkst. Lt, o Finansų skyriaus ataskaitoje – 45,2 tūkst. Lt ir t.t.

Su Finansų skyriaus pateikta ataskaita galima susipažinti Švietimo ir mokslo ministerijos interneto svetainėje⁶⁵.

10 pastebėjimas. Švietimo ir mokslo ministerijai Finansų skyriaus pateikti duomenys apie mokinio krepšelio panaudojimą 2011 metais yra neteisingi. Savivaldybės ugdymo įstaigos informacijos apie mokinio krepšelio panaudojimą Finansų skyriui neteikė.

Savivaldybės biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr.2-sav.) duomenimis, pagal ekonominę klasifikaciją didžiausią 2011 metų Savivaldybės biudžeto išlaidų dalį sudaro: išlaidos darbo užmokesčiui – net 44,1 proc., įmokos

⁶³ Žin., 2010, Nr. 151-7712.

⁶⁴ Švietimo ir mokslo ministro 2012 m. kovo 13 d. įsakymas Nr. V-393 „Dėl Savivaldybių atsiskaitymo už mokinio krepšelio funkcijos atlikimą 2011 metais tvarkos aprašo patvirtinimo“

⁶⁵ <http://www.smm.lt/docs/MK%20panaudojimas%202011.xls>

socialiniam draudimui – 13,6 proc., socialinėms išmokoms – 17,7 proc., išlaidos sandoriams su materialiuoju ir nematerialiuoju turtu bei finansinių įsipareigojimų vykdymui – 2,1 proc.

Pasvalio rajono savivaldybės 2010 – 2011 metų biudžeto išlaidų analizė pagal jų ekonominę klasifikaciją

Išlaidų straipsniai	2010 m.		2011 m.		2011 m. rodiklių palyginimas su 2010 m.	
	tūkst.Lt	%	tūkst. Lt	%	tūkst. Lt	%
Darbo užmokestis	32444,2	46,0	33617,2	44,1	1173,0	103,6
Įmokos socialiniam draudimui	10190,6	14,5	10374,3	13,6	183,7	101,8
Mityba	608,9	0,9	693,0	0,9	84,1	113,8
Medikamentai	3,2	0,0	2,7	0,0	-0,5	84,4
Ryšių paslaugos	322,6	0,5	287,4	0,4	-35,2	89,1
Transporto išlaikymas	1197,5	1,7	1337,7	1,8	140,2	111,7
Apranga ir patalynė	8,5	0,0	26,2	0,0	17,7	308,2
Spaudiniai	274,1	0,4	253,7	0,3	-20,4	92,6
Kitos prekės	1644,2	2,3	1294,7	1,7	-349,5	78,7
Komandiruotės	35,1	0,0	46,5	0,1	11,4	132,5
Miestų ir gyvenviečių viešasis ūkis	58,2	0,1	46,5	0,1	-11,7	80,0
Komunalinės paslaugos	3707,7	5,3	3418,6	4,5	-289,1	92,2
Ilgalaikio materialinio turto nuoma	0,6	0,0	0	0,0	-0,6	0
Ilgalaikio materialinio turto remontas	278,1	0,4	261,0	0,3	-17,1	93,8
Kvalifikacijos kėlimas	85,9	0,1	98,3	0,1	12,4	114,2
Kitos paslaugos	2697,1	3,8	3095,9	4,0	398,8	114,8
Pervedamos lėšos nepavaldžioms BĮ ir kt. subjektams pavedimams vykdyti	612,3	0,9	0	0,0	-612,3	0
Palūkanos	326,5	0,5	241,9	0,3	-84,6	74,1
Socialinės išmokos	10987,6	15,6	13498,5	17,7	2510,9	122,8
Kitos išlaidos	1847,3	2,6	1457,2	1,9	390,1	78,9
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	2063	2,9	1609,4	2,1	-453,6	78,0
Paskolų grąžinimas	1109	1,6	4624,6	6,1	3515,6	417,0
Iš viso:	70502,2	100	76285,3	100	5783,1	108,2

Šaltinis. Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (F-2-sav.) duomenys.

Pastaba: Paskolų grąžinimo išlaidos lentelėje neteisingos dėl neteisingai apskaitytų ir ataskaitose parodytų išlaidų iš skolintų lėšų.

11 pastebėjimas. 2011 metais, lyginant su 2010 metais, Savivaldybės biudžeto išlaidos padidėjo 5783,1 tūkst. Lt, daugiausiai padidėjo išlaidos: socialinėms išmokoms – 2510,9 tūkst. Lt darbo užmokesčiui – 1173,0 tūkst. Lt; socialinio draudimo įnašams – 183,7 tūkst. Lt; kitoms paslaugoms – 398,8 tūkst. Lt; kitoms išlaidoms – 390,1 tūkst. Lt.

2.1. IŠLAIDOS DARBO UŽMOKESČIUI

Darbo užmokesčio kitimo tendencijos 2009 -2011 metais pagal funkcinę klasifikaciją

Funkcinės klasifikacijos straipsniai	2009 m.		2010 m.		2011 m.		2011 m. rodiklių palyginimas su 2010 m.
	tūkst. Lt	%	tūkst. Lt	%	tūkst. Lt	%	tūkst. Lt
Bendrosios valstybės paslaugos	2871,5	8,0	2699,5	8,3	3003,5	8,9	+304,0
Gynyba	56,8	0,2	54,9	0,2	33,5	0,1	-21,4
Viešojoji tvarka ir visuomenės apsauga	730,5	2,0	814,0	2,5	812,9	2,4	-1,1
Ekonomika	379,0	1,1	358,1	1,1	378,0	1,1	+19,9
Aplinkos apsauga	0	0	0	0	0	0	0
Būstas ir komunalinis ūkis	1472,0	4,1	1311,3	4,0	1324,2	4,0	+12,9
Sveikatos apsauga	53,7	0,2	49,0	0,2	80,0	0,2	+31,0
Poilsis, kultūra, religija	2948,5	8,2	2557,5	7,9	2698,2	8,0	+140,7
Švietimas	25416,0	70,5	22540,1	69,5	22999,2	68,5	+459,1
Socialinė apsauga	2100,9	5,7	2059,8	6,3	2287,7	6,8	+227,9
Iš viso	36028,9	100,0	32444,2	100,0	33617,2	100,0	+1173,0

12 pastebėjimas. Išlaidos darbo užmokesčiui 2011 metais lyginant su 2010 metais, padidėjo 1173,0 tūkst. Lt, tačiau 2411,7 tūkst. Lt mažesnės negu 2009 metais.

Darbo užmokesčio išlaidos 2011 metais lyginant su 2010 metais padidėjo visose srityse, išskyrus gynybos bei viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos funkcijas. Labiausiai jos išaugo švietimo ir valdymo srityse.

Savivaldybės įstaigoms ir administracijai Pasvalio rajono savivaldybės taryboje patvirtintas didžiausias leistinas valstybės tarnautojų pareigybių ir darbuotojų dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių užmokestį iš savivaldybės biudžeto skaičius 2011 m. pradžiai – 1254,5 ir 2011 m. pabaigai – 1251,6. Įstaigų pateiktais duomenimis neužimtų etatų skaičius 2011 m. pradžiai – 61, pabaigai – 57. Daugiausia neužimtų etatų 2011 metų pabaigai buvo: Savivaldybės administracijoje (be seniūnijų) – 12,75 etato; Pasvalio sporto mokykloje – 3,75 etato; Pasvalio specialiojoje mokykloje – 3,64 etato; Pasvalio pedagoginėje psichologinėje tarnyboje ir Grūžių vaikų globos namuose – po 2,5 etato; Pasvalio lopšelyje–darželyje „Žilvitis“ – 2,36 etato; Pajiešmenių pagrindinėje mokykloje ir Pasvalio Mariaus Katiliškio viešojoje bibliotekoje – po 2,25 etato; Pasvalio apylinkių seniūnijoje, Pumpėnų vidurinėje mokykloje ir Pasvalio krašto muziejuje – po 2 etatus.

Darbo užmokesčio fondas 2011 metais beveik visose įstaigose buvo planuojamas patvirtintiems, o ne faktiškai užimtiems etatams

13 pastebėjimas. Savivaldybės įstaigose yra neužimtų etatų. Asignavimai darbo užmokesčiui planuojami ir skiriami maksimaliam patvirtintam pareigybių (etatų) skaičiui, neatsižvelgiant į tai, kad yra ir neužimtų etatų.

2011 metais įstaigos planavo 34.515,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio fondą, Savivaldybės taryba patvirtino – 33.730,5 tūkst. Lt, arba 2,3 proc. mažiau nei planuota. Dešimčiai asignavimų valdytojų (Savivaldybės administracija, Pasvalio apylinkių seniūnija, Daujėnų seniūnija, Joniškėlio miesto seniūnija, Namišių seniūnija, Pušaloto seniūnija, Saločių seniūnija, Pasvalio priešgaisrinė tarnyba, Pasvalio Petro Vileišio gimnazija, Jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras) Savivaldybės tarybos patvirtinta ir panaudota asignavimų darbo užmokesčiui daugiau, negu buvo pateiktas jų poreikis. Iš jų savarankiškoms savivaldybės funkcijoms vykdyti asignavimų darbo užmokesčiui skirta daugiau negu planuota: Savivaldybės administracijai, Daujėnų seniūnijai, Joniškėlio miesto seniūnijai, Pasvalio priešgaisrinei tarnybai. Pasvalio pedagoginė psichologinė tarnyba 2011 metais darbo užmokesčiui planavo 22,3 tūkst. Lt Savivaldybės savarankiškoms funkcijoms vykdyti ir 200,8 tūkst. Lt – valstybės deleguotoms funkcijoms vykdyti, o panaudojo 70,2 tūkst. Lt savivaldybės biudžeto lėšų savarankiškoms funkcijoms ir 120,3 tūkst. Lt valstybės biudžeto dotacijos, kadangi šiai įstaigai valstybės biudžeto tikslinės dotacijos patvirtintoms pareigybėms išlaikyti nepakanka.

Planuojat 2011 metų Savivaldybės biudžetą asignavimų valdytojais priedams ir priemokoms planavo 1.744,2 tūkst. Lt (savarankiškoms Savivaldybės funkcijoms – 646,6 tūkst. Lt, valstybės deleguotoms funkcijoms – 1.076,3 tūkst. Lt ir teikiamų paslaugų – 21,3 tūkst. Lt).

2011 metais priedų ir priemokų priskaičiuota 1 817,5 tūkst. Lt: savarankiškoms Savivaldybės funkcijoms – 763,4 tūkst. Lt, valstybės deleguotoms funkcijoms – 1029,9 tūkst. Lt, teikiamų paslaugų - 24,2 tūkst. Lt.

Priedams ir priemokoms daugiau biudžeto asignavimų panaudojo negu pateikė poreikį: Savivaldybės administracija, visos seniūnijos (išskyrus Joniškėlio apylinkių seniūniją), Pasvalio kultūros centras, Pasvalio krašto muziejus, Grūžių vaikų globos namai, Pasvalio priešgaisrinė tarnyba, Pasvalio Petro Vileišio gimnazija, Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės–Bitės gimnazija, Pasvalio lopšelis-darželis „Žilvitis“, Pasvalio lopšelis-darželis „Eglutė“, Pasvalio muzikos mokykla, Pasvalio sporto mokykla, Pasvalio visuomenės sveikatos biuras.

Iš jų priedams ir priemokoms savarankiškoms savivaldybės funkcijoms išmokėjo daugiau negu planavo: Savivaldybės administracija, visos seniūnijos (išskyrus Joniškėlio apylinkių

seniūniją), Pasvalio krašto muziejus, Pasvalio lopšelis-darželis „Eglutė“, Pasvalio muzikos mokykla, Pasvalio sporto mokykla ir Visuomenės sveikatos biuras.

Savivaldybės administracija priedams ir priemokoms priskaičiavo 577,2 tūkst. Lt arba 19,9 proc. nuo priskaičiuoto darbo užmokesčio, iš jų 400,2 tūkst. Lt iš savivaldybės biudžeto lėšų. Be to Savivaldybės administracija priskaičiavo 17,7 tūkst. Lt vienkartinių piniginių išmokų (asmeninių švenčių proga). 2011 metais priskaičiuota: priedams už valstybės tarnybos stažą – 158,4 tūkst. Lt (5,5 proc. lyginant su priskaičiuotu darbo užmokesčiu), priedams už kvalifikacinę klasę – 182,6 tūkst. Lt (6,3 proc.), priemokoms – 236,2 tūkst. Lt (8,2 proc.).

14 pastebėjimas. Kai kuriems asignavimų valdytojams 2011 metais patvirtinta asignavimų darbo užmokesčiui daugiau, negu buvo pateiktas jų poreikis. Skaičiuojant darbo užmokesčio lėšų poreikį įstaigose nesivadovaujama Vyriausybės nutarimu⁶⁶.

Administracijos direktoriaus įsakymais priemokos 6–12 mėnesių skirtos: 15-50 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio septyniems Apskaitos skyriaus darbuotojams; 15-40 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio Bendrojo skyriaus devyniems darbuotojams; 20-30 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio Investicijų ir turto valdymo skyriaus keturiems darbuotojams; 15 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio Juridinio ir personalo skyriaus dviems darbuotojams; 50 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus 6 šešiams darbuotojams; 25 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio Švietimo ir sporto skyriaus vienam darbuotojui; 15-25 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio Teritorijų planavimo ir ūkio plėtros skyriaus penkiems darbuotojams; 10- 25 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio Ūkio ir transporto tarnybos 10 dešimčiai darbuotojų; 15 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio Žemės ūkio skyriaus vienam darbuotojui; 10 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio Finansų skyriaus vienam darbuotojui; 30 proc. tarnybinio atlyginimo dydžio Vaikų teisių apsaugos skyriaus dviems specialistams (darbuotojo laikino nedarbingumo laikotarpiu) .

Priemokų dydžio 2011 metais analizė Pasvalio rajono savivaldybės administracijoje

Darbuotojams skirtos priemokos	Priemokos dydis procentais								Iš viso
	10	15	20	25	30	35	40	50	
1. Bendrasis skyrius		3		3	2		1		9
2. Apskaitos skyrius		1				2		4	7
3. Investicijų ir turto valdymo skyrius			3		1				4
4. Juridinio ir personalo skyrius	1	1							2
5. Socialinės paramos ir sveikatos								6	6

⁶⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 3 d. nutarimas Nr. 280 „Dėl valstybės tarnautojų ir darbuotojų, gaunančių darbo užmokesčių iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir valstybės piniginių fondų, darbo užmokesčio fondo apskaičiavimo metodikos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 24-992).

skyrius									
6. Švietimo ir sporto skyrius				1					1
7. Teritorijų planavimo ir ūkio plėtros skyrius		1	2	2					5
8. Ūkio ir transporto tarnyba	1		2	7					10
9. Žemės ūkio skyrius		1							1
10. Finansų skyrius	1								1
11. Vaikų teisių apsaugos skyrius					2				2
Iš viso	3	7	7	13	5	2	1	10	48

Priemokos skirtos ne tik darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, bet ir 14 valstybės tarnautojų, kuriems Valstybės tarnybos įstatymu numatyti priedai už stažą valstybei ir suteiktą kvalifikacinę klasę.

15 pastebėjimas. kad darbuotojams skiriamos ilgalaikės (nuo 6 iki 12 mėn.) priemokos už papildomų darbų atlikimą. Papildomi darbai atliekami pagrindinio darbo metu. Kyla abejonų, ar pakankamas darbo krūvis numatytas darbuotojų pareigybėse, jeigu darbuotojai gali nuolat atlikti papildomus darbus.

Be to, Savivaldybės administracijoje 2011 metais priskaičiuota 43,0 tūkst. Lt pašalpų: 17,4 tūkst. Lt išeitinių, 21,6 tūkst. Lt mirties ir 4,0 tūkst. Lt ligos atvejais.

Pasvalio rajono savivaldybės įstaigos 2011 metais iš teikiamų paslaugų gavo 2.066,3 tūkst. Lt pajamų. Trylikai asignavimų valdytojų (Pasvalio miesto, Joniškėlio apylinkių, Krinčino, Saločių, Vaškų seniūnijoms, Pasvalio paslaugų ir užimtumo centrui pagyvenusiems ir neįgaliesiems, Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centrui „Viltis“, Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės Bitės gimnazijai, Pumpėnų vidurinei mokyklai, Daujėnų pagrindinei mokyklai, Pasvalio muzikos mokyklai, Pasvalio sporto mokyklai, Pasvalio specialiajai mokyklai) 2011 metais iš įstaigų teikiamų paslaugų darbo užmokesčiui planuota 291,9 tūkst. Lt, patvirtinta 308,9 tūkst. Lt, priskaičiuota 275,9 tūkst. Lt darbo užmokesčio. Pasvalio sporto mokyklai darbo užmokesčiui iš teikiamų paslaugų buvo patvirtinta 10,0 tūkst. Lt, tačiau per 2011 metus darbo užmokesčio priskaičiuota nebuvo.

Priedams ir priemokoms iš teikiamų paslaugų priskaičiuota 24,2 tūkst. Lt, t.y. 8,8 proc. nuo priskaičiuoto darbo užmokesčio iš teikiamų paslaugų.

16 pastebėjimas. *Atkreipiame dėmesį*, kad tik nedidelė dalis asignavimų valdytojų, teikiančių paslaugas ir už tai gaunančių pajamas, planuoja ir moka darbo užmokesčių teikiamų paslaugų lėšomis. Manytume, kad darbuotojams, kurie teikia mokamas paslaugas, darbo užmokestis (ar jo dalis) turėtų būti mokamas iš teikiamų paslaugų lėšų.

2011 metais išlaidos darbo užmokesčiui sudarė 44,1 proc., 2010 metais – 45,7 proc., 2009 m. – 47,5 proc. visų Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto išlaidų. Darbo užmokesčio

išlaidų padidėjimą 2011 metais lėmė iš Panevėžio apskrities Savivaldybei perduota Pasvalio specialioji mokykla.

Savivaldybės taryba patvirtino Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklės⁶⁷ (toliau – Taisyklės), kuriomis buvo pakeistos Pasvalio rajono Savivaldybės biudžeto sudarymo, vykdymo, biudžeto asignavimų administravimo ir atskaitomybės taisyklės⁶⁸. Taisyklėse nustatyta, kad kai biudžeto pajamų planas nevykdomas, finansavimas turi būti vykdomas ir asignavimų valdytojai turi naudoti lėšas tokia tvarka:

„29. 1. darbo užmokesčiui;
29. 2. socialinio draudimo įmokoms;
29. 3. pašalpoms ir kitoms socialinėms išmokoms;
29. 4. mitybos išlaidoms;
29. 5. paskoloms grąžinti ir palūkanoms mokėti (įsipareigojimai bankams);
29. 6. atsiskaitymams už komunalines paslaugas;
29. 7. kompensacijoms už mokinių pavėžėjimą;
29. 8. kitoms biudžete numatytoms reikmėms.
30. Reikmėms, nurodytoms 29.1–29.5 punktuose, pervedamos visos reikalingos lėšos pagal nustatytą eilę, o reikmėms, nurodytos 29.6–29.8 punktuose, finansuojamos proporcingai turimoms lėšoms“.

2011 metais Savivaldybės pajamų planas nebuvo vykdomas, tačiau kai kurios programos buvo finansuojamos 100 proc. : Pasvalio dekanato Caritas (planuota ir panaudota 18 tūkst. Lt); nevyriausybiniams organizacijoms (planuota 65 tūkst. Lt., panaudota 64,5 tūkst. Lt); vaikų vasaros poilsui (planuota ir panaudota 10 tūkst. Lt); jaunimo programoms (planuota ir panaudota 25 tūkst. Lt); bažnyčių rėnimui (planuota ir panaudota 18 tūkst. Lt); sporto klubų rėnimui (planuota 93,6 tūkst. Lt, panaudota 87,7 tūkst. Lt). Tuo tarpu socialinio draudimo įmokos padengtos 97,6 proc. (sumokėta 10.374,3 tūkst. Lt, įsiskolinimas 250,5 tūkst. Lt); komunalinių paslaugų išlaidoms padengtos 79 proc. (išleista 3.418,6 tūkst. Lt, įsiskolinimas metų pabaigoje – 911,6 tūkst. Lt).

17 pastebėjimas. 2011 metais Savivaldybės biudžetas nebuvo vykdomas, tačiau finansuojant išlaidas nevadovauta Savivaldybės tarybos nustatytais prioritetais ir finansavimo tvarka.

⁶⁷ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 26 d. sprendimas Nr. T1-141.

⁶⁸ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2007 m. lapkričio 28 d. sprendimas Nr. T1-205.

2.2. ADMINISTRACIJOS DIREKTORIAUS REZERVAS

Biudžeto sandaros įstatymas⁶⁹ numato Savivaldybės tarybai teisę, tvirtinant Savivaldybės biudžetą, kasmet patvirtinti ir Administracijos direktoriaus rezervą (toliau – Rezervas), kuris negali būti didesnis kaip 1 procentas patvirtintų Savivaldybės biudžeto asignavimų sumos. Rezervo lėšos naudojamos tik toms reikmėms, kurių negalima numatyti sudarant ir tvirtinant Savivaldybės biudžetą. Šios lėšos naudojamos ekstremalių situacijų padariniams likviduoti ir kitoms reikmėms pagal Savivaldybės tarybos nustatytas taisykles. Tarybos sprendimu⁷⁰ patvirtintos Savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo sudarymo ir naudojimo taisyklės (toliau – Taisyklės).

Savivaldybės taryba sprendimu⁷¹ patvirtino 70,0 tūkst. Lt dydžio Administracijos direktoriaus rezervą. Rezervas tikslintas Tarybos sprendimu⁷² ir po patikslinimo sudarė 65,0 tūkst. Lt. 2011 metais panaudota 39,9 tūkst. Lt Savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo lėšų. Savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo lėšos panaudotos:

- 16,0 tūkst. Lt gaisro prevencijai ir gaisro nuostoliams padengti;
- 10,0 tūkst. Lt turtui įsigyti;
- 5,9 tūkst. Lt kelionės išlaidoms;
- 4,3 tūkst. Lt prekėms ir paslaugoms;
- 3,2 tūkst. Lt **maitinimo išlaidoms, maistpinigiams;**
- 0,5 tūkst. Lt nakvynės išlaidoms.

Administracijos direktoriaus rezervo lėšos yra tikslinės paskirties lėšos, kurios turi būti naudojamos pagal paskirtį, panaudotos ne pagal paskirtį, privalo būti grąžinamos Į Finansų skyriaus sąskaitą. Nepakankama Finansų skyriaus, tvarkančio Rezervo lėšų apskaitą, lėšų panaudojimo pagal paskirtį kontrolė, t. y. biudžetinės įstaigos gavusios Administracijos direktoriaus rezervo lėšų, nepateikia pateisinamų dokumentų apie jų panaudojimą.

18 pastebėjimas. Pasvalio muzikos mokyklos mokytojos pateikti pateisinami dokumentai (kasos aparato čekiai degalų įsigijimui), pagal kuriuos kompensuotos kelionės išlaidos, kelia pagrįstų abejonių dėl jų teisėtumo, nes iš pateiktų 6 degalų įsigijimo kasos aparato čekių, 4 atvejais kuras įsigytas tą pačią dieną (2012-04-13, 110 ltr kuro) nedideliu laiko intervalu skirtingose rajono degalinėse. Be to nebuvo pateikta

⁶⁹ Lietuvos Respublikos Biudžeto sandaros 1990 m. liepos 30 d. įstatymas Nr. I-430 (Žin., 1990, Nr. 24-596; 2004, Nr. 4-7), 25 straipsnis.

⁷⁰ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. vasario 6 d. sprendimas Nr. T1-30 „Savivaldybės administracijos direktoriaus rezervo sudarymo ir naudojimo taisyklės“, 6 punktu nustatyta, kad rezervo lėšos skiriamos Administracijos direktoriaus įsakymu, pateikus prašymą.

⁷¹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. vasario 9 d. sprendimas Nr. T1-16.

⁷² Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. birželio 29 d. sprendimu Nr. T1-58 – sumažintas 5,0 tūkst. Lt.

dokumentų pateisinančių kelionės išlaidas 139 Lt sumai.

Pasvalio kultūros centras įsigijo ilgalaikį turtą (muzikos instrumentus), nors Programos sąmatoje ir Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. (forma Nr. 2) nurodytos išlaidos pagal ekonominės klasifikacijos straipsnį 2.8. „Kitos išlaidos“. Ilgalaikio turto įsigijimas turėjo būti apskaitytas straipsnyje 3. „Sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto“.

Be to, įsigalėjusi ydinga nuostata, kad įstaigos, gavusios lėšas iš administracijos direktoriaus rezervo tam tikrų renginių organizavimui, jas panaudoja **maitinimo, maistpinigių ir nakvynės išlaidoms kompensuoti**.

Atkreipiame dėmesį

Kasmet atlikdami Savivaldybės biudžeto įvykdymo auditą akcentuojame pažeidimus, neatitikimus Administracijos direktoriaus rezervo administravime, tačiau Savivaldybės administracija nepakankamai reaguoja į pateiktas rekomendacijas:

➤ *Taisyklėse neįtvirtinta Biudžeto sandaros įstatymo 25 straipsnio 2 dalies principinė nuostata – Rezervo lėšos naudojamos tik toms reikmėms, kurių negalima numatyti sudarant ir tvirtinant Savivaldybės biudžetą.*

➤ *Taisyklių 5.5 punkte numatyta, kad Rezervo lėšos gali būti naudojamos transporto išlaidoms pagal visuomeninių ir religinių organizacijų prašymus. Savivaldybės taryba yra patvirtinusi Kultūros, sporto, bendruomeninės ir jaunimo veiklos plėtros programą (04) , kurios uždaviniai yra tradicinių religinių bendruomenių, nevyriausybinų organizacijų, vaikų ir jaunimo visuomeninių organizacijų ir kitų programų finansavimas. Visuomeninėms ir religinėms organizacijoms sudaryta išskirtinė galimybė gauti paramą iš dviejų Savivaldybės biudžeto lėšų šaltinių - Kultūros, sporto, bendruomeninės ir jaunimo veiklos plėtros programos ir Administracijos direktoriaus rezervo.*

➤ *Taisyklių 5.6 punktu numatyta galimybė skirti Rezervo lėšas Savivaldybės biudžetinėms įstaigoms išaugus jų atskirų rūšių išlaidoms dėl objektyvių priežasčių. Manytume, kad biudžetinių įstaigų finansavimas Rezervo lėšomis yra ydingas, nes lėšos bus naudojamos vykdomų programų įgyvendinimui, o Rezervo lėšos pervedamos „viena eilute“ (ne pagal visus išlaidų ekonominės ir funkcinės klasifikacijos kodus) neparodys tikrosios biudžeto asignavimų paskirties.*

ADMINISTRACIJOS DIREKTORIAUS REZERVO PANAUDOJIMAS

Eil. Nr.	Gavėjo pavadinimas	Suma	Priežastis	
1	Pasvalio kultūros centras	10.000	Pajiešmenių pučiamųjų orkestrui paremti	Įsigytas ilgalaikis turtas (muzikos instrumentai). Tačiau programos sąmatoje ir Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. (forma Nr. 2) nurodytos išlaidos pagal ekonominės klasifikacijos straipsnį 2.8. "Kitos išlaidos", nors turėjo būti straipsnyje 3. „Sandoriai dėl materialiojo ir nematerialiojo turto“
2	Pasvalio sporto mokykla	2.000	LR jaunimo bokso čempionato išlaidoms iš dalies padengti	Pateikta sąskaita -faktūra 2011-03-09 PRV Nr. 1003185 UAB "Pas Rimą", svečių maitinimas 2011-03-03, 50 žmonių, 2.000 Lt.
3	Pasvalio muzikos mokykla	850	Mokytojos J. K. ir mokinės E. P. kelionės išlaidoms į XX tarptautinį dainos festivalį "Žory 2011" Lenkijoje 2011m. balandžio 15-16 d. padengti	Pasvalio muzikos mokyklos direktoriaus įsakymu 2011-04-12 Nr. DK-12, mokytoja J.K. 2011 m. balandžio 14,15,16 d. komandiruota į XX Tarptautinį dainų festivalį "Žorai 2011", Lenkijoje. Leista vykti nuosavu automobiliu Ford Focus, 1,8 ltr. Įpareigoja sumokėti kelionės nuosavu transportu išlaidas pagal pateiktus dokumentus. Pateikti dokumentai, įsigyto kuro kasos aparato čekiai : 1. KAČ be datos ir laiko (Joniškėlis), 21,64 ltr, 99,95 Lt 2. KAČ 2011-04-13, 10 val. (Joniškėlis), 30 ltr, 139,20 Lt 3. KAČ 2011-04-13, 12.44 val. (Pasvalys), 26,79 ltr, 123,77 Lt 4. KAČ 2011-04-13, 12.49 val. (Pasvalys), 15,04 ltr, 69,51 Lt 5. KAČ 2011-04-13, 13.15 val. (Joniškėlis), 38,46 ltr, 178,4 Lt 6. KAČ 2011-04-17, 11.58 val. (Panevėžys), 21,8 ltr, 100 Lt Viso: 153,73 ltr, 710,88 Lt (139,12 Lt nėra pateisinamų dokumentų)
4	Joniškėlio Gabrielės Petkevičaitės-Bitės gimnazija	5.000	G.Petkevičaitės-Bitės 150-ųjų gimimo metinių minėjimo išlaidoms iš dalies padengti	Pateiktos sąskaitos faktūros, įsigyta kanceliarinių prekių, bukletų, tualetinio popieriaus laikiklių, dozatorių. Už svečių maitinimą sumokėta 700 Lt, už 6 stendų pagaminimą sumokėta FA (J. D.) 1440 Lt DU ir 446,11 Lt VSDĮ.
5	Pasvalio rankinio sporto klubas "Svalia"	1.000	Pasvalio rankinio sporto klubui "Svalia" organizuojamo XXI-ojo rankinio festivalio, skirto Aivarui Daugiui atminti išlaidoms iš dalies padengti	Maitinimas 25 asmenys po 20 Lt, 500 Lt Maistpinigiai teisėjams ir sekretoriams po 30 Lt ir vienam po 20 Lt, 200 Lt Nakvynės paslaugos 15 žmonių po 20 Lt, 300 Lt
6	Ūkininkas V. Šienauskas	11.000	Gaisro padarytiems nuostoliams iš dalies padengti	Pirkta skarda už 9.946,26 (2011-06-17); 2011-05-16 PVM sąskaita -faktūra Nr. 110406, melžimo įranga 2.839,03 Lt.
7	E.Surantienė	4.000	Gaisro padarytiems nuostoliams iš dalies padengti	Pirktos elektros prekės - 519,53 Lt (2011-08-31) Skarda- 3997,84 (2011-06-17)
8	Pumpėnų švč. M. Marijos Škaplierinės parapija	5.000	Kelionės išlaidoms į Pasaulinę jaunimo dieną Madride iš dalies padengti	VšĮ Lipniūno kultūros centras už kelionę į Madridą 7607,97 Lt
9	Pasvalio priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba	1.000	Akcijos "Kurenkime saugiai" išlaidoms iš dalies padengti	Autonominis optinis daviklis su garsine signalizacija 32 vnt., 1000 Lt (2011-12-29)

V. SAVIVALDYBĖS SKOLOS IR SKOLINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

Mokėtinos sumos

Pasvalio rajono savivaldybės Mokėtinų ir gautinų sumų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 4, metinė) duomenimis :

- bendra Savivaldybės *mokėtina suma* – 3.392,0 tūkst. Lt, lyginant mokėtiną sumą 2011 metų pradžioje, ji padidėjo 198,9 tūkst. Lt;
- biudžeto lėšų mokėtinos sumos, truncančios ilgiau kaip 45 dienas, sudarė 642,1 tūkst. Lt.

43,5 proc. mokėtinų sumų sudarė Savivaldybės biudžetinių įstaigų įsiskolinimas tiekėjams už prekes ir paslaugas, 22,2 proc. mokėtinos socialinės išmokos, 18,6 proc. kitos išlaidos, 14,2 proc. sudarė skolos, susijusios su darbo santykiais.

Išlaidų pavadinimas	Suma	Proc.
<i>Darbo užmokestis</i>	<i>232,00</i>	<i>6,8</i>
<i>Socialinio draudimo įmokos</i>	<i>250,50</i>	<i>7,4</i>
<i>Prekių ir paslaugų naudojimas</i>	<i>1.475,10</i>	<i>43,5</i>
Mityba	33,90	
Ryšių paslaugos	28,10	
Transporto išlaikymas	131,10	
Apranga ir patalynė	1,20	
Spaudiniai	1,00	
Kitos prekės	116,90	
Komandiruotės	0,10	
Miestų ir gyvenviečių viešasis ūkis	2,10	
Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto remontas	41,70	
Kvalifikacijos kėlimas	2,70	
Komunalinės paslaugos	911,60	
Kitos paslaugos	204,70	
<i>Socialinė parama</i>	<i>753,40</i>	<i>22,2</i>
<i>Kitos išlaidos</i>	<i>630,10</i>	<i>18,6</i>
<i>Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos</i>	<i>50,90</i>	<i>1,5</i>
<i>Viso:</i>	<i>3.392,00</i>	<i>100,00</i>

19 pastebėjimas. Keturiolika savivaldybės biudžetinių įstaigų turėjo 103,7 tūkst. Lt piniginių lėšų likučius už teikiamas paslaugas Iždo sąskaitoje, tačiau šios įstaigos taip pat turėjo mokėtinų sumų likučius metų pabaigai, kurių dalis galėjo būti padengti teikiamų paslaugų piniginėmis lėšomis.

Biudžeto sandaros įstatymo nuostatomis⁷³ asignavimų valdytojai privalo užtikrinti programų vykdymo ir paskirtų asignavimų naudojimo teisėtumą, ekonomiškumą, efektyvumą ir rezultatyvumą. 6 straipsnio 1 dalies nustatyta, kad asignavimų sumos išlaidoms, iš jų darbo užmokesčiui yra maksimalios. Savivaldybėje lyginant darbo užmokesčio įsiskolinimą metų pradžai ir metų pabaigai, įsiskolinimas padidėjo 61,9 tūkst. Lt. Darbo užmokesčio įsiskolinimas

⁷³ 5 straipsnio 1 dalies 7 punktą.

ženkliausiai – 42,7 tūkst. Lt išaugo Pasvalio muzikos mokykloje, nuo 9,0 iki 11,7 tūkst. Lt taip pat augo Joniškėlio miesto, Krinčino seniūnijose, Vaškų vidurinėje mokykloje, Pasvalio lopšelyje-darželyje „Žilvitis“.

Darbo užmokesčio įsiskolinimo kitimas per 2011 metus

Eil. Nr.	Asignavimų valdytojų pavadinimas	Darbo užmokesčio įsiskolinimas		
		metų pradžiai	metų pabaigai	Skirtumas (+, -)
1	Joniškėlio miesto seniūnija	1.646,00	12.820,39	11.174,39
2	Joniškėlio apylinkių seniūnija	0,00	6.710,00	6.710,00
3	Krinčino seniūnija	0,00	9.780,62	9.780,62
4	Pumpėnų seniūnija	1.623,00		-1.623,00
5	Pušaloto seniūnija	4.000,00		-4.000,00
6	Priešgaisrinė tarnyba	65.296,00	66.763,00	1.467,00
7	Biblioteka	23.400,00	22.608,95	-791,05
8	Pasvalio krašto muziejus	3.179,80		-3.179,80
9	Pasvalio kultūros centras	19.800,00	20.492,39	692,39
10	Grūžių vaikų globos namai	1.600,00		-1.600,00
11	Pasvalio Petro Vileišio gimnazija	17.920,00	15.265,51	-2.654,49
12	Joniškėlio G.Petkevičaitės-Bitės gimnazija	4.090,15		-4.090,15
13	Vaškų vidurinė mokykla	0,00	11.721,00	11.721,00
14	Pušaloto pagrindinė mokykla	7.500,00	6.833,27	-666,73
15	Pasvalio darželis-mokykla „Liepaitė“	0,00	554,00	554,00
16	Pasvalio lopšelis-darželis „Žilvitis“	4.286,00	15.743,00	11.457,00
17	Narteikių darželis-mokykla „Linelis“	15.634,00		-15.634,00
18	Pasvalio lopšelis-darželis „Eglutė“			0,00
19	Pasvalio muzikos mokykla	0,00	42.709,22	42.709,22
20	Pasvalio sporto mokykla	48,00		-48,00
	Iš viso	170.022,95	232.001,35	61.978,40

20 pastebėjimas. Asignavimų valdytojai darbo užmokesčio lėšas naudoja nesivadovaudami Biudžeto sandaros įstatymo nuostatomis, nes darbo užmokesčio priskaičiuoja daugiau negu skirta asignavimų.

Gautinos sumos

Pasvalio rajono savivaldybės Mokėtinų ir gautinų sumų 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 4, metinė) duomenimis *gautina suma* (biudžeto lėšos) – 163,6 tūkst. Lt, arba arba 130,2 tūkst. Lt mažesnė negu metų pradžioje.

Paskolos

Savivaldybės, laikydamosi Seimo patvirtintų skolinimosi limitų⁷⁴, Vyriausybės nustatyta tvarka gali imti ilgalaikes vidaus arba užsienio paskolas (kurių trukmė ilgesnė kaip vieneri metai ir grąžinimo terminas ne tais pačiais biudžetiniais metais) arba teikti garantijas dėl

⁷⁴ Lietuvos Respublikos 2010 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo 2009 m. gruodžio 10 d. įstatymas Nr. XI-563 (Žin., 2009 Nr. 152-6822), 11 straipsnio 1 dalis.

paskolų, naudojamų tik investicijų projektams finansuoti. Biudžeto asignavimų valdytojai ir jiems pavaldžios biudžetinės įstaigos savo vardu negali skolintis lėšų, prisiimti jokių skolinių įsipareigojimų⁷⁵.

Savivaldybės paskolų likutis 2011 m. sausio 1 d. buvo 8154,5 tūkst. Lt, iš jų 7420,9 tūkst. Lt – ilgalaikės, 733,6 tūkst. Lt – trumpalaikės paskolos. 2011 metais Savivaldybės tarybos sprendimais⁷⁶ iš AB SEB banko paimtos dvi ilgalaikės paskolos: 732,0 tūkst. Lt Vaškų seniūnijos vietinės reikšmės kelio Vaškai–Grūžiai remonto išlaidoms finansuoti ir 2.200,0 tūkst. Lt investiciniams projektams finansuoti:

- 732,0 tūkst. Lt paskola paimta 2011 m. gruodžio 7 d. (2011 m. birželio 14 d. sutartis Nr. 0741112020056-06).
- 1.687,0 tūkst. Lt ilgalaikės paskolos pagal 2011 m. birželio 14 d. sudarytą sutartį Nr. 0741112020050-06 dėl ilgalaikės 2.200,0 tūkst. Lt paskolos. Metų pabaigai nepaimta 513,0 tūkst. Lt.

Be to, 2011 metais paimta 1.108,4 tūkst. Lt ilgalaikės paskolos iš AB DnB NORD banko pagal 2010 m. balandžio 14 d. sutartį Nr. K-1200-2010-12. Pagal šią sutartį 2011 metų pabaigai liko nepaimta 2,0 tūkst. Lt.

2011 metais grąžinta 1.830,7 tūkst. Lt paskolų (733,6 tūkst. Lt trumpalaikė paskola ir 1.097,1 tūkst. Lt – ilgalaikių), sumokėta 241,9 tūkst. Lt palūkanų.

Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2-sav.) išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 3.3. „Išlaidos dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimas)“ parodyta 4.624,6 tūkst. Lt grąžintų paskolų, t.y. 2.793,9 tūkst. Lt daugiau negu buvo grąžinta.

Paimtų paskolų likutis 2011 m. gruodžio 31 d. – 9.851,2 tūkst. Lt, tai sudaro 12,7 proc. 2011 metų Savivaldybės biudžeto.

21 pastebėjimas. Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2-sav.) išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 3.3. „Išlaidos dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimas)“ parodyta 4.624,6 tūkst. Lt grąžintų paskolų, t.y. 2.793,9 tūkst. Lt daugiau negu grąžinta.

⁷⁵ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros 1990 m. liepos 30 d. įstatymas Nr. I-430 (Žin., 1990, Nr. 24-596; 2004, Nr. 4-7), 10 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 3 dalis.

⁷⁶ Pasvalio rajono savivaldybės 2011 m. kovo 30 d. sprendimas Nr. T1-57 ir 2011 m. balandžio 27 d. sprendimas

Savivaldybės 2011 metais paimtų ilgalaikių paskolų panaudojimas

Projektai, kuriems buvo naudojamos skolintos lėšos	Panaudota paskolos suma (tūkst. Lt)	Asignavimų valdytojas
Pasvalio sporto mokyklos objektų (baseino, kempingo) rekonstrukcija	1149,2	Savivaldybės administracija
Šeimos krizių centro įkūrimas Grūžiuose	487,0	Savivaldybės administracija
Pasvalio miesto Vytauto Didžiojo aikštės rekonstrukcija	331,5	Savivaldybės administracija
Savivaldybės administracijos vidaus administravimo tobulinimo projektas	231,5	Savivaldybės administracija
Pasvalio miesto bendrojo plano parengimas	14,9	Savivaldybės administracija
Pasvalio rajono Kalno kaimo susisiekimo sistemos rekonstrukcijos II etapas	45,9	Savivaldybės administracija
Pasvalio rajono Žilpamūšio gyvenvietės susisiekimo sistemos rekonstrukcijos II etapas	61,9	Savivaldybės administracija
Melioracijos statinių naudotojų asociacijos projektams finansuoti	420,5	Savivaldybės administracija
Kaimo bendruomenių investiciniams projektams finansuoti	53,0	Savivaldybės administracija
Paskolos dėl kelio Vaškai -Grūžiai rekonstrukcijos perdengimui	732,0	Finansų skyrius grąžino trumpalaikę paskolą
Iš viso:	3527,4	

Savivaldybės administracijos Finansų skyrius Ilgalaikių paskolų panaudojimo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 4-sav., metinė), panaudotą ilgalaikės paskolos sumą - 3527,4 tūkst. Lt parodė „Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimas“ (stulpelyje 5) funkcinės klasifikacijos kode „Ekonomika“ (4 eilutė). Duomenys šioje ataskaitoje neteisingi, nes:

- 732 tūkst. Lt panaudoti trumpalaikės paskolos grąžinimui;
- dalis skolintų lėšų panaudota kitoms išlaidoms (darbuotojų mokymui, atsargų įsigijimui ir kt);

Pavyzdys

Vykdamas Savivaldybės administracijos vidaus administravimo tobulinimo projektą 94,3 tūkst. Lt skolintų lėšų buvo sumokėta už nematerialųjį turtą – informacines sistemas, 137,2 tūkst. Lt – Savivaldybės administracijos darbuotojų mokymui, atsargų įsigijimui ir kitoms išlaidoms apmokėti.

- paskolų lėšos panaudotos švietimo, socialinių paslaugų įstaigų investiciniams projektams įgyvendinti. Todėl jos turėjo būti priskirtos atitinkamiems funkcinės klasifikacijos kodams: „Poilsis, kultūra ir religija“ (8 kodas), „Švietimas“ (9 kodas), 10 „Socialinė apsauga“ (10 kodas). Tikslių duomenų negalime pateikti dėl to, kad neteisingai buvo tvarkoma skolintų lėšų išlaidų apskaita ir nesudarytos sąmatos.

22 pastebėjimas. Negalime pasisakyti dėl ilgalaikių paskolų panaudojimo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 4-sav) teisingumo.

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymu⁷⁷, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis⁷⁸, Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto sudarymo, vykdymo, biudžeto asignavimų administravimo ir atskaitomybės taisyklėmis⁷⁹, Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklėmis⁸⁰ kiekvienas biudžeto asignavimų valdytojas, privalo skirtiems asignavimams sudaryti programų sąmatas pagal finansavimo šaltinius ir visus funkcinės ir ekonominės klasifikacijos kodus. Patvirtintas programų sąmatas asignavimų valdytojas pateikia Finansų skyriui. Naudoti Savivaldybės biudžeto lėšas be patvirtintos programos sąmatos draudžiama.

23 pastebėjimas. Programų, 2011 metais finansuojamų paskolų lėšomis, sąmatos nesudarytos, skolintos lėšos buvo naudojamos be sąmatų.

Įstaigos išlaidas privalo apskaityti ir Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaitose parodyti grupuojant pagal Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikaciją⁸¹.

Savivaldybės administracija, ilgalaikės paskolos lėšas panaudojo investiciniams projektams įgyvendinti, tačiau apskaitydama išlaidas nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, t.y. jų negrupavo pagal išlaidų funkcinę ir ekonominę klasifikaciją, o Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr.2) parodė valstybės funkcijos kode 1.3.2.1. „Bendrujų ekonominių ir socialinių paslaugų administravimas ir valdymas“ ekonominės klasifikacijos kode 3.3.1.4 „Paskolos grąžintinos“.

24 pastebėjimas. Savivaldybės administracija nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, dėl to neteisingai apskaitė ir Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) nepagrįstai parodė 3.3.1.4 ekonominės klasifikacijos kode 2.795,4 tūkst. Lt išlaidų.

⁷⁷ Žin., 2001, Nr. 24-596; 2004, Nr. 4-47; 2010, Nr. 153-7781; 2011, Nr. 161-7619.

⁷⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr.543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“, žin. 2001, Nr. 42-1455; 2004, Nr. 96-3531; 2011, Nr.71-3426.

⁷⁹ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2007 m. lapkričio 28 d. sprendimas Nr. T1-205.

⁸⁰ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. spalio 26 d. sprendimas Nr. T1-141.

⁸¹ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 13 d. įsakymas Nr. 1K-184 (Žin. 2003, Nr. 69-3135; 2010, Nr.36-1732)

VI. FINANSINIŲ AUDITŲ REZULTATAI

Savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba 2011 metais atliko keturis asignavimų valdytojų finansinius auditus. Audito tikslas – įvertinti įstaigos vidaus kontrolę, įskaitant finansų valdymą, Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumą bei ekonomiškumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams, pareikšti nepriklausomą nuomonę dėl 2011 metų finansinių, biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių ir kitų ataskaitų tikrumo ir teisingumo.

25 pastebėjimas. Dėl metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareikštos dvi sąlyginės ir dvi neigiamos nuomonės. Dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo pareikštos keturios sąlyginės nuomonės.

Pasvalio rajono sutrikusio intelekto žmonių užimtumo centras „Viltis“:

➤ Nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos⁸² nuostatomis, kad išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 2.7.3. „Darbdavių socialinė parama“ apskaitomas nenutrūkstamas darbo užmokesčio mokėjimas ligos atveju. 2011 metais apskaičiavo ir išmokėjo 210 Lt išmokų už pirmąsias dvi nedarbingumo dienas, kurias apskaitė išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 2.1.1. „Darbo užmokestis“. Dėl to, Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 2) 2 - 4 eilutės yra neteisingos, t.y. 210 Lt padidintos, o tuo tarpu 75, 82, 83 eilutės ta pačia suma sumažintos.

➤ 2011 m. vykdė valstybės deleguotų funkcijų programą 04.01.02.01 „Bendri darbo reikalai“, kuriai buvo patvirtinta⁸³ 10,0 tūkst. Lt. Kitoms išlaidoms, susijusioms su viešųjų darbų atlikimu, nesant Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo panaudojo **0,4 tūkst. Lt.**

Pasvalio rajono paslaugų ir užimtumo centras pagyvenusiems ir neįgaliesiems 2011 m. vykdė valstybės deleguotų funkcijų programą 04.01.02.01 „Bendri darbo reikalai“, kuriai buvo patvirtinta⁸⁴ 18,0 tūkst. Lt (sprendimu⁸⁵ padidinta 3,3 tūkst. Lt). Kitoms išlaidoms, susijusioms su viešųjų darbų atlikimu, nesant Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo panaudojo **1,6 tūkst. Lt.**

⁸² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2003 m. liepos 3 d. įsakymas „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacijos patvirtinimo“ Nr. 1K-184 (Žin., 2003, Nr. 69-3135; 2010, Nr. 36-1732);

⁸³ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimas 2011 m. vasario 9 d. Nr. T1-16;

⁸⁴ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimas 2011 m. vasario 9 d. Nr. T1-16.

⁸⁵ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos sprendimas 2011 m. rugsėjo 28 d. tarybos sprendimas Nr. T1-113.

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo⁸⁶ 80 punktu numatyta, kad darbdaviui, įdarbinusiam darbo biržos siūstą asmenį viešiesiems darbams, nurodytiems šio Aprašo 67.2 punkte, atlikti savivaldybė skiria ne daugiau kaip 7 procentus nuo savivaldybės darbdaviui kompensuojamos lėšų sumos kitoms su viešaisiais darbais susijusioms išlaidoms kompensuoti. Su viešaisiais darbais susijusių išlaidų sąrašą ir jų kompensavimo tvarką nustato savivaldybė. Kitų su viešųjų darbų atlikimu susijusių išlaidų sąrašo ir kompensavimo tvarkos⁸⁷ 3 punkte numatyta, kad konkrečiai kiekvienam darbdaviui skiriamą sumą įsakymu patvirtina savivaldybės administracijos direktorius. Tipinėje trišalėje Viešųjų darbų įgyvendinimo ir finansavimo sutartyje sudarytoje darbo biržos, savivaldybės ir darbdavio numatytas savivaldybės įsipareigojimas iš dalies kompensuoti darbdaviui 7 proc. kitų su viešųjų darbų atlikimu susijusių išlaidų; tikrinti, kaip darbdavys naudoja viešiesiems darbams skirtas lėšas ir įgyvendina viešuosius darbus.

26 pastebėjimas. Savivaldybės administracijos finansų skyrius nekontroliavo kaip darbdavys naudoja viešiesiems darbams skirtas lėšas, neparengė administracijos direktoriaus įsakymo projekto dėl dalies išlaidų susijusių su viešųjų darbų atlikimu kompensavimo, todėl įstaigos viešųjų darbų programos lėšas panaudojo kitoms išlaidoms, susijusioms su viešųjų darbų atlikimu, nesant Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo.

Pasvalio kultūros centras:

➤ Nesivadovavo Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių⁸⁸ nuostatomis, teikdamas metinį biudžeto ataskaitų rinkinį, nepateikė Aiškinamojo rašto, kuriame turėjo būti apibendrinti pagrindiniai išlaidų sąmatų vykdymo (nevykdymo) rodikliai (pagal patvirtintas programas) ir paaiškinamos priežastys, atskleista kita svarbi finansinė informacija.

➤ Nesivadovavo Biudžeto sandaros įstatymu⁸⁹ kuriame nustatyta, nustatyta, kad asignavimų valdytojas (įstaigos vadovas) privalo patvirtinti programų sąmatas pagal ekonominės klasifikacijos straipsnius, neviršydamai šioms programoms patvirtintų asignavimų, tarp jų – išlaidoms, iš jų – darbo užmokesčiui ir turtui įsigyti sumų ir yra atsakingas už programų vykdymą, programų sąmatų sudarymą ir vykdymą, neviršijant patvirtintų

⁸⁶ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. rugpjūčio 13 d. įsakymas Nr. A1-499 „Dėl Aktyvios darbo rinkos politikos priemonių įgyvendinimo sąlygų ir tvarkos aprašo patvirtinimo“.

⁸⁷ Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 30 d. sprendimas Nr. T1-150 (pakeitimas 2010 m. gruodžio 22 d. sprendimas Nr. T1-287).

⁸⁸ Žin., 2009, Nr.3-60; 2009, Nr.151-6813; 2010, Nr. 54-2658; 2010, Nr. 62-3084.

⁸⁹ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-03 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 5 str. 3 p., 7 str. 1 d.

asignavimų sumų, už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatų naudojimą, viršijo Savivaldybės tarybos patvirtintus biudžeto asignavimus darbo užmokesčiui 9,0 tūkst. Lt.

➤ Nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, dėl to:

programos 8.2.1.8. „Kitos kultūros ir meno įstaigos“ Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 2) 27 eilutė „Ilgalaikio materialiojo turto einamasis remontas“ (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.15.) kasinės išlaidos sumažintos 1,5 tūkst. Lt, o 33 eilutės „Kitos paslaugos“ kasinės išlaidos ta pačia suma padidintos.

programos 8.2.1.8. „Kitos kultūros ir meno įstaigos“ Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 2) 19 eilutė „Transporto išlaikymas“ (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.6.) kasinės išlaidos sumažintos 1,1 tūkst. Lt, o 33 eilutės „Kitos paslaugos“ kasinės išlaidos ta pačia suma padidintos.

programos 8.2.1.8. „Kitos kultūros ir meno įstaigos“ Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 2) 18 eilutė „Ryšių paslaugos“ (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.5.) kasinės išlaidos sumažintos 0,2 tūkst. Lt, o 33 eilutės „Kitos paslaugos“ kasinės išlaidos ta pačia suma padidintos.

programos 8.2.1.8. „Kitos kultūros ir meno įstaigos“ Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 2) 28 eilutė „Kvalifikacijos kėlimas“ (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.2.1.1.1.16.) kasinės išlaidos sumažintos 0,8 tūkst. Lt, o 33 eilutės „Kitos paslaugos“ kasinės išlaidos ta pačia suma padidintos.

programos 8.2.1.8. „Kitos kultūros ir meno įstaigos“ Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 2) 114 eilutė „Darbdavių socialinė parama pinigais“ (išlaidų ekonominės klasifikacijos kodas 2.7.3.1.1.1) kasinės išlaidos sumažintos 2,1 tūkst. Lt, o 2 eilutės „Darbo užmokestis ir socialinis draudimas“ kasinės išlaidos ta pačia suma padidintos.

Visos audituojamos įstaigos (išskyrus Pasvalio krašto muziejų) vadovaujantis Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo⁹⁰ 33 straipsnio nuostatomis, interneto svetainėje nepaskelbė tarpinių ir metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių.

⁹⁰ Lietuvos Respublikos 2007 m. birželio 26 d. Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas Nr. X-1212 (Žin., 2007, Nr. 77-3046);

27 pastebėjimas. Apie 67 proc. finansinio audito metu nustatytų neatitikimų, pažeidimų pašalinta, rekomendacijos įgyvendintos. Audituojamų subjektų neįgyvendintoms rekomendacijoms nustatytas įgyvendinimo terminas.

VII. IŽDO APSKAITA IR VIDAUS KONTROLĖS VERTINIMAS

Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas⁹¹ nustato, kad apskaitos politika – apskaitos principai, apskaitos metodai ir taisyklės, skirti ūkio subjekto apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti. Ūkio subjekto vadovas turi patvirtinti apskaitos politiką ir ją įgyvendinti, atsižvelgdamas į konkrečias sąlygas, veiklos pobūdį ir vadovaudamasis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais arba kitais teisės aktais.

Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktorius patvirtino Savivaldybės išdo, Savivaldybės administracijos apskaitos vadovus tik 2011 m. rugsėjo mėn.⁹² Savivaldybės biudžetinės įstaigos apskaitos politikas, apskaitos vadovus patvirtino kiekviena savarankiškai, nesuderintus su savivaldybės administracija. Tik 28 proc. savivaldybės biudžetinių įstaigų įsisavino savivaldybės įsigytą buhalterinės apskaitos programą ir apskaitą tvarko programa, likusios apskaitą tvarko rankiniu būdu arba dalinai buhalterinės apskaitos programa.

Savivaldybės biudžetinės įstaigos, kurios 2011 metais neįsisavino Savivaldybės įsigytos vieningos buhalterinės apskaitos programos

Eil. Nr.	Įstaigos (struktūrinio padalinio) pavadinimas	Eil. Nr.	Įstaigos (struktūrinio padalinio) pavadinimas
1	Pasvalio apylinkių seniūnija	17	Pušaloto pagrindinė mokykla
2	Pasvalio miestų seniūnija	18	Salocių A. Poškos vidurinė mokykla
3	Daujėnų seniūnija	19	Pumpėnų vidurinė mokykla
4	Joniškėlio apylinkių seniūnija	20	Pasvalio Svalios pagrindinė mokykla
5	Joniškėlio miesto seniūnija	21	Krinčino A. Vienažindžio pagrindinė mokykla
6	Krinčino seniūnija	22	Daujėnų pagrindinė mokykla
7	Namišių seniūnija	23	Pajiešmenų pagrindinė mokykla
8	Pumpėnų seniūnija	24	Ustukių pagrindinė mokykla
9	Pušaloto seniūnija	25	Valakėlių pagrindinė mokykla
10	Salocių seniūnija	26	Pasvalio lopšelis-darželis "Žilvitis"
11	Vaškų seniūnija	27	Pasvalio daželis-mokykla "Liepaitė"
12	Pasvalio kultūros centras	28	Narteikių darželis-mokykla "Linelis"
13	Pasvalio M. Kattiliškio viešoji biblioteka	29	Pasvalio muzikos mokykla
14	Pasvalio rajono priešgaisrinė tarnyba	30	Pasvalio sporto mokykla
15	Pasvalio Petro Vileišio gimnazija	31	Pedagoginė psichologinė tarnyba
16	Joniškėlio G. Petkevičaitės- Bitės gimnazija		

⁹¹ Lietuvos Respublikos Buhalterinės apskaitos įstatymo (LR 2008 m. liepos 3 d. įstatymo Nr. X-1679 redakcija) 9 straipsnis.

⁹² Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. rugsėjo mėn. 26 įsakymas Nr. DV-715 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės išdo, administracijos ir privatizavimo fondo apskaitos vadovų patvirtinimo“,

28 pastebėjimas. Biudžetinių įstaigų ir savivaldybės administracijos apskaitos politikų nevienodumas apsunkina biudžeto ir finansinių ataskaitų rinkinių supratimą jas analizuojant atskirai, dėl to pažeidžiamas subjektų ataskaitų palyginamumo principas. Buhalterinės apskaitos tvarkymas ne buhalterinės apskaitos programa didina klaidų ir neteisingų duomenų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose pateikimo riziką. Savivaldybės administracijos įsigyta buhalterinės apskaitos programa 72 proc. savivaldybės biudžetinės įstaigų neįsisavinta, apskaita tvarkoma rankiniu arba programa dalinai.

Atlikus audito procedūras, nustatyta, kad Savivaldybės administracijoje vidaus kontrolės sistema, sukurta taip, kad užtikrintų pagrindinius jai keliamus tikslus, atsižvelgiant į vidaus kontrolės tikslą, veiklos riziką, vidaus kontrolės pastovumą ir jos atlikimo sąnaudas, apskaitos informacinę sistemą, turto apsaugos būklę ir kitus vidaus kontrolės kriterijus, yra sukurtos pagrindinės vidaus kontrolės procedūros. Tačiau audito metu nustatyti reikšmingi vidaus kontrolės trūkumai apskaitant lėšas rodo, kad vidaus kontrolės sistema veikia nepatikimai, todėl ji vertinama kaip **patenkinama**.

Manome, kad Savivaldybės administracijai tikslinga atlikti išsamų vidaus kontrolės vertinimą, siekiant nustatyti silpnas grandis šiose srityse: kontrolės aplinkos, rizikos įvertinimo, kontrolės veikimo, komunikacijos ir stebėsenos.

VIII. IŠVADOS IR REKOMEDACIJOS :

IŠVADOS

1. Tikslinant aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programų sąmatą, atitinkamai nebuvo tikslinamos Savivaldybės biudžeto pajamos ir asignavimai šiai programai (1 pastebėjimas).

2. 2011 metais nebuvo patvirtintas metinis veiklos planas, nebuvo vykdoma strateginio veiklos plano stebėseną, strateginio veiklos plano įgyvendinimo priežiūra, nebuvo parengta suvestinė informacija apie programų vykdymą ir nebuvo pateikta Strateginio planavimo grupei ir Komisijai svarstymui bei išvadų priėmimui nenaudojama įsigyta strateginio planavimo informacinė sistema (2 pastebėjimas).

3. Pasvalio rajono savivaldybės administracijos Finansų skyriaus sprendimo projektas dėl biudžeto vykdymo ataskaitos rinkinio tvirtinimo pateiktas tvirtinti pagal Biudžeto sandaros įstatyme nustatytus rodiklius (3 pastebėjimas).

4. Savivaldybės administracija interneto svetainėje laiku nepaskelbė tarpinių ir metinių biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių už 2010 ir 2011 metus (4 pastebėjimas).

5. Savivaldybės administracija nėra sukūrusi veiksmingų kontrolės procedūrų, kurios užtikrintų vietinių rinkliavų surinkimą ir nėra numačiusi priemonių, užtikrinančių, kad Savivaldybės teritorijoje nebūtų vykdoma prekyba ar teikiamos paslaugos, kabinama išorinė reklama, atliekami kasinėjimo darbai viešojo naudojimo teritorijoje be atitinkamų leidimų bei nesumokėjus privalomų įmokų į Savivaldybės biudžetą. Dėl nepakankamos kontrolės administruojant ir surenkant vietines rinkliavas Savivaldybės administracija praranda galimybę padidinti savivaldybės biudžeto pajamas. Ypač atkreipiame dėmesį į Daujėnų ir Pasvalio apylinkių seniūnijas, kurios neišdavė arba išdavė minimalų skaičių leidimų. Pabrėžiame, kad didžiausia problema yra leidimų išdavimas išorinei reklamai: Savivaldybės administracija nesiėmė veiksmų dėl leidimų išorinės reklamos įrengimui išdavimo administravimui, neparengė administracinės paslaugos teikimo aprašymo, nepaskyrė atsakingų asmenų, nepatvirtino paraiškos formos, neinformavo reklaminės veiklos subjektų apie dokumentų iki 2011 m. lapkričio 1 d. pateikimą, neišdavė leidimų ir nesurinko vietinės rinkliavos (5 pastebėjimas).

6. Planuojant 2011 metų Savivaldybės biudžetą įstaigos (Saločių, Vaškų, Krinčino seniūnijos, Pasvalio krašto muziejus, Jaunimo ir suaugusiųjų mokymo centras, Pasvalio sporto mokykla) nesivadovavo Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto sudarymo, vykdymo, biudžeto asignavimų administravimo ir atskaitomybės taisyklėmis, pateikė projektus, kuriuose numatė surinkti daugiau teikiamų paslaugų pajamų, nors surinko 25,0 – 172,0 tūkst. Lt mažiau, tačiau teikiamų paslaugų pajamų ir asignavimų šiai programai plano įstaigos nepatiksino. Nepakankama aukščiausio lygio vidaus kontrolė biudžeto planavimo ir vykdymo srityje (6 pastebėjimas).

7. Pasigendame Žemės ūkio skyriaus specialistų ne tik noro, iniciatyvų, bendradarbiavimo su kitais administracijos skyriais administruojant žemės nuomos mokesť, bet ir pareiginėse instrukcijose numatytų funkcijų⁹³ tinkamo atlikimo – nepagrįstai apskaičiuojamas nuomos mokestis už valstybinę žemę, nepateikti skolininkų sąrašai seniūnijoms, kad jos paragintų gyventojus padengti įsiskolinimus, neanalizuojamos mokesstinės nepriemokos, dėl to nenurašomos beviltiškos skolos. Savivaldybės administracija laiku neinformavo Žemėtvarkos skyriaus apie vengiančius mokėti nuomos mokesť už išsinuotą valstybinę žemę dėl nuomos sutarčių nutraukimo. Nuomos mokesčio už valstybinę žemę

⁹³ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2010 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. DV-693 patvirtinto „Žemės ūkio skyriaus vyriausiojo specialisto pareigybės aprašymo“ 7.4 punktą – siekiant įgyvendinti nustatytus teisės aktų reikalavimus, vykdo nuomos mokesčio už valstybinę žemę surinkimo kontrolę, esant nepriemokai, mokesčio mokėtojai rašo pranešimą bei imasi kitų būtinų priemonių, užtikrinančių nuomos mokesčio sumokėjimą.

administravimo taisyklėse konkrečiai nenurodyta kuris skyrius teikia informaciją (7 pastebėjimas).

8. Finansų skyrius neanalizavo gautinų sumų, žemės nuomos mokesčio nepriemokai neskaičiavo nuvertėjimo ir jų nuostolių neapskaitė pagal VSAFAS reikalavimus. Dėl to Savivaldybės Išdo finansinių ataskaitų rinkinio už 2011 metus duomenys neparodo tikro ir teisingo vaizdo (7 pastebėjimas).

9. Dešimt savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateikė nepilną 2011 metų biudžeto įvykdymo ataskaitų rinkinį, nesivadovavo finansų ministro patvirtintomis Valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklėmis (8 pastebėjimas).

10. 2011 metais, lyginant su 2010 metais, Savivaldybės biudžeto išlaidos padidėjo 5.764,8 tūkst. Lt (8,2 proc.). Daugiausia didėjo išlaidos valdymui – 44,5 proc., socialinei apsaugai – 19,8 proc. Išlaidų valdymui padidėjimą lėmė tai, kad Savivaldybės administracija neteisingai apskaitė ir ataskaitose parodė išlaidas iš paskolų (9 pastebėjimas).

11. Švietimo ir mokslo ministerijai Finansų skyriaus pateikti duomenys apie mokinio krepšelio panaudojimą 2011 metais yra neteisingi (10 pastebėjimas).

12. 2011 metais, lyginant su 2010 metais, Savivaldybės biudžeto išlaidos padidėjo 5.783,1 tūkst. Lt, daugiausiai padidėjo išlaidos: socialinėms išmokoms – 2.510,9 tūkst. Lt darbo užmokesčiui – 1.173,0 tūkst. Lt; socialinio draudimo įnašams – 183,7 tūkst. Lt; kitoms paslaugoms – 398,8 tūkst. Lt; kitoms išlaidoms – 390,1 tūkst. Lt (11 pastebėjimas).

13. Išlaidos darbo užmokesčiui 2011 metais lyginant su 2010 metais, padidėjo 1.173,0 tūkst. Lt, tačiau 2.411,7 tūkst. Lt mažesnės negu 2009 metais. Darbo užmokesčio išlaidos 2011 metais lyginant su 2010 metais padidėjo visose srityse, išskyrus gynybos bei viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos funkcijas. Labiausiai jos išaugo švietimo ir valdymo srityse (12 pastebėjimas).

14. Savivaldybės įstaigose yra neužimtų etatų. Asignavimai darbo užmokesčiui planuojami ir skiriami maksimaliam patvirtintam pareigybių (etatų) skaičiui, neatsižvelgiant į tai, kad yra ir neužimtų etatų. Kai kuriems asignavimų valdytojams 2011 metais patvirtinta asignavimų darbo užmokesčiui daugiau, negu buvo pateiktas jų poreikis (13, 14 pastebėjimai).

15. Darbuotojams skiriamos ilgalaikės (nuo 6 iki 12 mėn.) priemokos už papildomų darbų atlikimą. Papildomi darbai atliekami pagrindinio darbo metu. Kyla abejonių, ar pakankamas darbo krūvis numatytas darbuotojų pareigybėse, jeigu darbuotojai gali nuolat atlikti papildomus darbus (15 pastebėjimas).

16. Tik nedidelė dalis asignavimų valdytojų, teikiančių paslaugas ir už tai gaunančių

pajamas, planuoja ir moka darbo užmokestį teikiamų paslaugų lėšomis. Manytume, kad darbuotojams, kurie teikia mokamas paslaugas, darbo užmokestis (ar jo dalis) turėtų būti mokamas iš teikiamų paslaugų lėšų(16 pastebėjimas).

17. 2011 metais Savivaldybės biudžetas nebuvo vykdomas, tačiau finansuojant išlaidas nesivadovauta Savivaldybės tarybos nustatytais prioritetais ir finansavimo tvarka (17 pastebėjimas).

18. Nepakankama Finansų skyriaus, tvarkančio Rezervo lėšų apskaitą, lėšų panaudojimo pagal paskirtį kontrolė, t. y. biudžetinės įstaigos gavusios Administracijos direktoriaus rezervo lėšų, nepateikia pateisinamų dokumentų apie jų panaudojimą. Įsigalėjusi ydinga nuostata, kad įstaigos gavusios lėšas iš administracijos direktoriaus rezervo tam tikrų renginių organizavimui, jas panaudoja maitinimo, maistpinigių ir nakvynės išlaidoms kompensuoti (18 pastebėjimas).

19. Keturiolika savivaldybės biudžetinių įstaigų turėjo 103,7 tūkst. Lt piniginių lėšų likučius už teikiamas paslaugas Iždo sąskaitoje, tačiau šios įstaigos taip pat turėjo mokėtinų sumų likučius metų pabaigai, kurių dalis galėjo būti padengti teikiamų paslaugų piniginėmis lėšomis (19 pastebėjimas).

20. Asignavimų valdytojai darbo užmokesčio lėšas naudoja nesivadovaudami Biudžeto sandaros įstatymo nuostatomis, nes darbo užmokesčio priskaičiuoja daugiau negu skirta asignavimų (20 pastebėjimas).

21. Pasvalio rajono savivaldybės biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2-sav.) išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnyje 3.3. „Išlaidos dėl finansinių įsipareigojimų vykdymo (paskolų grąžinimas)“ parodyta 4.624,6 tūkst. Lt grąžintų paskolų, t.y. 2.793,9 tūkst. Lt daugiau negu grąžinta (21 pastebėjimas).

22. Negalime pasisakyti dėl Ilgalaikių paskolų panaudojimo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitos (forma Nr. 4-sav) teisingumo (22 pastebėjimas).

23. Programų, 2011 metais finansuojamų paskolų lėšomis, sąmatos nesudarytos, skolintos lėšos buvo naudojamos be sąmatų (23 pastebėjimas) .

24. Savivaldybės administracija nesivadovavo Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ir išlaidų klasifikacija, dėl to neteisingai apskaitė ir Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo 2011 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (forma Nr. 2) neteisingai parodė 3.3.1.4 ekonominės klasifikacijos kode 2.795,4 tūkst. Lt išlaidų (24 pastebėjimas).

25. Dėl metinių finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių pareikštos dvi besąlyginės ir dvi neigiamos nuomonės. Dėl Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumo ir jų naudojimo pareikštos keturios sąlyginės nuomonės. Apie 67

proc. finansinio audito metu nustatytų neatitikimų, pažeidimų pašalinta, rekomendacijos įgyvendintos. Audituojamų subjektų neįgyvendintoms rekomendacijoms nustatytas įgyvendinimo terminas (25, 27 pastebėjimas).

26. Savivaldybės administracijos finansų skyrius nekontroliavo kaip darbdavys naudoja vešiesiems darbams skirtas lėšas, neparengė administracijos direktoriaus įsakymo projekto dėl dalies išlaidų susijusių su viešųjų darbų atlikimu kompensavimo, todėl įstaigos viešųjų darbų programos lėšas panaudojo kitoms išlaidoms, susijusioms su viešųjų darbų atlikimu, nesant Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymo (26 pastebėjimas).

27. Biudžetinių įstaigų ir savivaldybės administracijos apskaitos politikų nevienodumas apsunkina biudžeto ir finansinių ataskaitų rinkinių supratimą jas analizuojant atskirai, dėl to pažeidžiamas subjektų ataskaitų palyginamumo principas. Buhalterinės apskaitos tvarkymas ne buhalterinės apskaitos programa didina klaidų ir neteisingų duomenų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniuose pateikimo riziką. Savivaldybės administracijos įsigyta buhalterinės apskaitos programa 72 proc. savivaldybės biudžetinės įstaigų neįsisavinta, apskaita tvarkoma rankiniu arba programa dalinai (28 pastebėjimas).

28. 2009, 2010 metų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių audito ataskaitose išdėstėme pastebėjimus dėl Administracijos direktoriaus įsakymu⁹⁴ patvirtintos Žemės mokesčio už žemės ūkio paskirties žemę lengvatų suteikimo fiziniams asmenims tvarkos, jog lengvatų suteikimo kriterijų nustatymas yra Tarybos kompetencija pagal Vietos savivaldos įstatymą⁹⁵. Tačiau į pastebėjimus nebuvo atsižvelgta ir minėtas direktoriaus įsakymas nebuvo panaikintas.

29. Kasmet atlikdami Savivaldybės biudžeto įvykdymo auditą akcentuojame pažeidimus, neatitikimus Administracijos direktoriaus rezervo administravime, tačiau Savivaldybės administracija nepakankamai reaguoja į pateiktas rekomendacijas: Taisyklėse neįtvirtinta Biudžeto sandaros įstatymo 25 straipsnio 2 dalies principinė nuostata – Rezervo lėšos naudojamos tik toms reikmėms, kurių negalima numatyti sudarant ir tvirtinant Savivaldybės biudžetą. Taisyklių 5.5 punkte numatyta, kad Rezervo lėšos gali būti naudojamos transporto išlaidoms pagal visuomeninių ir religinių organizacijų prašymus. Savivaldybės taryba yra patvirtinusi Kultūros, sporto, bendruomeninės ir jaunimo veiklos plėtros programą (04) , kurios uždaviniai yra tradicinių religinių bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, vaikų ir jaunimo visuomeninių organizacijų ir kitų programų finansavimas. Visuomeninėms ir religinėms organizacijoms sudaryta išskirtinė galimybė gauti paramą iš dviejų Savivaldybės

⁹⁴ Pasvalio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2006 m. rugsėjo 12 d. įsakymas Nr. DV-442 „Dėl žemės mokesčio ir valstybinės žemės nuomos mokesčio už žemės ūkio paskirties žemę lengvatų suteikimo fiziniams asmenims tvarkos patvirtinimo“.

biudžeto lėšų šaltinių - Kultūros, sporto, bendruomeninės ir jaunimo veiklos plėtros programos ir Administracijos direktoriaus rezervo. Taisyklių 5.6 punktu numatyta galimybė skirti Rezervo lėšas Savivaldybės biudžetinėms įstaigoms išaugus jų atskirų rūšių išlaidoms dėl objektyvių priežasčių. Manytume, kad biudžetinių įstaigų finansavimas Rezervo lėšomis yra ydingas, nes lėšos bus naudojamos vykdomų programų įgyvendinimui, o Rezervo lėšos pervedamos „viena eilute“ (ne pagal visus išlaidų ekonominės ir funkcinės klasifikacijos kodus) neparodys tikrosios biudžeto asignavimų paskirties.

REKOMENDACIJOS:

1. Užtikrinti, kad Savivaldybės biudžetas būtų planuojamas, tvirtinamas ir tikslinamas teisės aktų nustatyta tvarka (žr. ataskaitos 1, 6, 13, 14, 15, 16, 23 pastebėjimai);
2. Stiprinti strateginį planavimą, rezultatų vertinimo sistemą, o ypač – stebėseną, (2 pastebėjimas).
3. Savivaldybės administracijos interneto svetainėje laiku paskelbti tarpines ir metines biudžeto vykdymo ataskaitas (4 pastebėjimas).
4. Sukurti veiksmingas kontrolės procedūras ir numatyti priemones, kurios užtikrintų vietinių rinkliavų surinkimą, teisingą nuomos mokesčio už valstybinę žemę apskaičiavimą, nepriemokos mažinimą, administracijos direktoriaus rezervo lėšų, viešiesiems darbams skirtų lėšų panaudojimo kontrolę (5, 7, 18, 26 pastebėjimai).
5. Apskaitą tvarkyti vadovaujantis VSAFAS (7 pastebėjimas).
6. Užtikrinti, kad savivaldybės biudžetinės įstaigos pateiktų pilną biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį (8 pastebėjimas).
7. Užtikrinti teisingą duomenų pateikimą ataskaitose (9, 10, 21, 22, 24 pastebėjimai).
8. Užtikrinti efektyvų, rezultatų, ekonomišką lėšų panaudojimą (9, 11, 12, 20 pastebėjimas).
9. Mažinti kreditinį įsiskolinimą biudžetinių įstaigų teikiamų paslaugų lėšomis (19 pastebėjimas).
10. Užtikrinti, kad visos biudžetinės įstaigos įsisavintų vieningą buhalterinės apskaitos programą ir apskaita būtų tvarkoma programos pagalba (28 pastebėjimas).

Savivaldybės kontrolierė

Rima Juodokienė

Kontrolės ir audito tarnybos
vyriausioji specialistė

Ilma Paliukėnaitė

⁹⁵ 16 straipsnio 2 dalies 18 punktas.

Eil. Nr.	Rekomendacija	Veiksmas/ Priemonės/Komentarai	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas
1.	Užtikrinti, kad savivaldybės biudžetas būtų planuojamas, tvirtinimas ir tikslinimas teisės aktų nustatyta tvarka	Tikslinant Aplinkos apsaugos rėmimo spec. programos sąmatą Savivaldybės biudžeto pajamos ir asignavimai šiai programai vykdyti buvo tikslinami du kartus: 2011 m. lapkričio 30 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T1-150 ir atsižvelgiant į faktinį pajamų surinkimą patikslinta Savivaldybės tarybos 2011m. gruodžio 28 d. sprendimu Nr. T1-173. 2011 metų pajamų planas Aplinkos apsaugos rėmimo specialiajai programai buvo 168,0 tūkst. Lt, o faktinis pajamų įvykdymas 174,6 tūkst. Lt. Teisės aktuose nėra nurodyta, kad įvykdžius ar neįvykdžius pajamų plano būtina jį tikslinti pagal faktinį surinkimą. Be to pajamos į Savivaldybės biudžetą už praėjusius metus gaunamos iki sekančių metų sausio 10 d. Tikslinant Savivaldybės biudžetą įvertinsime faktinį jo vykdymą. (1, 6 pastebėjimai). Savivaldybės įstaigoms etatų skaičių nustato savivaldybės taryba. Finansų skyrius, planuodamas lėšas darbo užmokesčiui, vadovaujasi Savivaldybės tarybos patvirtintu etatų skaičiumi įstaigai. Teisės aktai planuoti kitaip darbo užmokesčio nenumato. Biudžeto planavimo ir tvirtinimo metu užimtų ir neužimtų etatų skaičius įstaigoje gali keistis. Įstaigos, pateikdamos biudžeto projekto sąmatas negali numatyti tikslaus kreditinio įsiskolinimo metų pabaigai tiek darbo užmokesčio, tiek kitų išlaidų. Planuojant biudžetą yra atsižvelgiama į įstaigų pateiktas sąmatas ir mokėtinų ir gautinų sumų metų pabaigai ataskaitas. Todėl nevisada įstaigų pateiktas poreikis sutampa su įstaigai patvirtintomis išlaidomis. Planuodami lėšas darbo užmokesčiui vadovausimės galiojančiais teisės aktais (13,14 pastebėjimai). Didinsime įstaigose darbuotojų skaičių, gaunančių darbo	Kiekvieną kartą tikslinant biudžetą Planuojant ir tikslinant Savivaldybės biudžeto lėšas darbo užmokesčiui

		užmokestį iš lėšų gaunamų už teikiamas paslaugas. Peržiūrėsime darbuotojų darbo krūvius, kuriems skiriamos priemokos už papildomus darbus (15, 16 pastebėjimai). Dėl susidariusio didelio darbo krūvio Savivaldybės administracijos Apskaitos skyriuje diegiant naują apskaitą ir įsisavinant naują buhalterinę programą, skolintoms lėšoms nebuvo sudarytos sąmatos ir lėšos apskaitytos pagal vieną funkcinės ir ekonominės klasifikacijos kodą, neišskiriant pagal faktiškai panaudotas veiklos sritis („Švietimas“, „Poilsis, kultūra, religija“, „Socialinė apsauga“). Sudarysime sąmatas skolintoms lėšoms (23 pastebėjimas).	2012-12-31 2012 m. III ketvirtis
2.	Stiprinti strateginį planavimą, rezultatų vertinimo sistemą, o ypač – stebėseną	Panuojaime, kad iki 2012 m. lapkričio 30 d. atsakingi padaliniai įgyvendins, o jų vadovai Administracijos direktoriui pateiks ataskaitas apie Pasvalio rajono savivaldybės tarybos 2010 m. lapkričio 3 d. sprendimu Nr. T1-233 patvirtintame Pasvalio rajono plėtros iki 2014 m. strateginio plėtros plano įgyvendinimo ir priežiūros tvarkos apraše numatytų veiklų atlikimą (2 pastebėjimas)	2012-11-30
3.	Pateikti biudžeto vykdymo ataskaitos rinkinio tvirtinimo sprendimo projektą, įvertinimui, ar Biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys pateiktas tvirtinti pagal Biudžeto sandaros įstatyme nustatytus rodiklius	Biudžeto vykdymo ataskaita pateikta (3 pastebėjimas).	Sprendimo projektas pateiktas el paštu 2012-06-04, raštu 2012-06-06
4.	Savivaldybės administracijos interneto svetainėje paskelbti tarpines ir metines biudžeto vykdymo ataskaitas	Nuolat skelbsime ataskaitas interneto svetainėje ataskaitniam laikotarpiui pasibaigus (4 pastebėjimas).	Ataskaitos už 2011 ir 2012 m I ketvirtį paskelbtos
5.	Sukurti veiksmingas kontrolės procedūras ir numatyti priemones, kurios užtikrintų vietinių rinkliavų surinkimą, teisingą nuomos mokesčio už valstybinę žemę apskaičiavimą, nepriemokos mažinimą, administracijos direktoriaus	Veiksmai dėl nuomos mokesčio už valstybinę žemę nepriemokos mažinimo iki lapkričio 1 d.: 1. Išsiųsti prašymą paveldėtojai sumokėti mirusiojo skolą. 2. Teikti Bevilčių skolų nurašymo nagrinėjimo komisijai siūlymą nurašyti mirusių fizinių asmenų, kurių turto niekas nepaveldėjo, skolas.	

[illegible]

		įstaigoms, tame tarpe ir išlaidoms susijusioms su viešųjų darbų organizavimu, keičiami direktoriaus įsakymu. Įpareigosime seniūnus paskirti seniūnijose atsakingus asmenis, kurie kontroliuotų vietinių rinkliavų surinkimą (5 pastebėjimas) . Kontroliuosime administracijos direktoriaus rezervo lėšų panaudojimą. Stengsimės, kad lėšos būtų naudojamos vadovaujantis Administracijos direktoriaus rezervo sudarymo ir vykdymo taisyklėmis (18 pastebėjimas) .	2012 m. II ketv. Nuolat
6.	Apskaitą tvarkyti vadovaujantis VSAFAS	Finansų skyriuje apskaita tvarkoma vadovaujantis VSAFAS, išskyrus žemės nuomos mokesčio nepriemoką, kuriai neskaičiuojamas nuvertėjimas. Finansų skyrius pagal įdiegtą ir šiuo metu veikiančią Savivaldybėje žemės nuomos mokesčio apskaitos programą MASIS neturi galimybių gautinų sumų žemės nuomos mokesčio nepriemokai skaičiuoti nuvertėjimo ir jų nuostolių apskaityti pagal VSAFAS reikalavimus. Įsigyti šios programos naują versiją šiuo metu neturime finansinių galimybių, nes pakankamai yra didelė jos kaina. Žemės nuomos mokesčio nepriemokos suma, nėra ženkli suma Savivaldybės biudžete (sudaro vos 0,2 proc.), todėl manome, kad Savivaldybės Išdo finansinių ataskaitų rinkinio už 2011 metus ženkliai neiškreipė, kad galėtume teikti, kad „duomenys neparodo tikro ir teisingo vaizdo“ (7 pastebėjimas) .	Programos „Masis“ naują versiją įsigysim pagerėjus finansinei situacijai Savivaldybėje.
7.	Užtikrinti, kad Savivaldybės biudžetinės įstaigos pateiktų pilną ataskaitų rinkinį.	Dešimt Audito ataskaitoje minėtų įstaigų pateikė paaiškinamuosius raštus (8 pastebėjimas) .	Nuolat
8.	Užtikrinti teisingą duomenų pateikimą ataskaitose	2012 metų ataskaitose panaudotas paskolų lėšas išskirstysime pagal ekonominę ir funkcinę klasifikaciją. (9,21, 22, 24 pastebėjimai) Švietimo ir mokslo ministerijai pateikti duomenys apie mokinio krepšelio lėšų panaudojimą vadovaujantis įstaigų pateiktomis Biudžeto išlaidų mokinio krepšeliui finansuoti vykdymo ataskaitomis Forma Nr. SB-1. (10 pastebėjimas)	Nuolat
9.	Užtikrinti efektyvų, rezultatyvų, ekonomišką lėšų panaudojimą	Stengsimės užtikrinti efektyvų, ekonomišką lėšų panaudojimą. 2012 metais mažinamas etatų skaičius švietimo, kultūros įstaigose, seniūnijose. Pasvalio rajono savivaldybės taryba 2012 m. vasario 15 d. patvirtino	Nuolat

		sprendimą Nr. T1- 10 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės 2012 metų biudžeto patvirtinimo“ Sprendimo 2.2 punktu Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai įpareigoti vykdant Savivaldybės biudžeto asignavimų patvirtintas programų sąmatas, taupiai ir efektyviai naudoti biudžeto lėšas (9, 11, 12, 20 pastebėjimai) .	
10.	Mažinti kreditinį įsiskolinimą biudžetinių įstaigų teikiamų paslaugų lėšomis	Pasvalio rajono savivaldybės taryba 2012 m. vasario 15 d. patvirtino sprendimą Nr. T1- 10 „Dėl Pasvalio rajono savivaldybės 2012 metų biudžeto patvirtinimo“ Sprendimo 2.3 punktu Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai įpareigoti išlaidoms vykdyti pirmiausia naudoti už teikiamas paslaugas gautas lėšas (19 pastebėjimas) .	Nuolat
11.	Užtikrinti, kad visos biudžetinės įstaigos įsisavintų vieningą buhalterinės apskaitos programą ir apskaita būtų tvarkoma programos pagalba	Nuolat kontroliuosime buhalterinės apskaitos programos įsisavinimo eigą (28 pastebėjimas) .	2012 metai

Pastaba. Rekomendacijų planas Kontrolės ir audito tarnybai pateiktas 2012 m. birželio 12 d. raštu Nr. ARB-1420.

Rekomendacijų planą užpildė:

Apskaitos skyriaus vedėja

Danguolė Šlušnienė

Juridinio ir personalo skyriaus vedėja

Jurgita Karčiauskienė

Investicijų ir turto valdymo skyriaus vedėjas

Gytis Vitkus

Finansų skyriaus vedėja

Dalė Petrėnienė

Žemės ūkio skyriaus vedėjas

Jonas Kazėnas